

Zavod za zapošljavanje

CRNE GORE

Employment Agency Of Montenegro

**IZVJEŠTAJ O RADU
U 2011. GODINI**

Podgorica, januar 2012. godine

SADRŽAJ

	strana
UVOD	5
I OSNOVNI STATISTIČKI PODACI O NEZAPOSLENOSTI	6
II PROGRAMI I MJERE ZAPOŠLJAVANJA	8
1) PROGRAMSKE AKTIVNOSTI	8
1. Rad sa poslodavcima	8
2. Priprema za zapošljavanje	10
2.1. Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja	10
2.2. Programi sticanja vještina	11
3. Sezonsko zapošljavanje	12
4. Zapošljavanje pripravnika	13
5. Zapošljavanje i rad stranaca	15
6. Zapošljavanje teže zapošljivih lica	16
6.1. Profesionalna rehabilitacija lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica	16
6.2. Program za razvijanje funkcionalnih i radnih vještina teže zapošljivih lica	18
6.3. Pilot program »Radna terapija za osobe sa invaliditetom«	19
6.4. Obuka stručnjaka za oblast profesionalne rehabilitacije	20
6.5. Subvencije zarade	20
6.6. Novinarska škola za pripadnike romske populacije	21
6.7. Program za dugoročno nezaposlena lica	21
7. Javni radovi	22
7.1. Državni javni radovi	23
7.2. Lokalni javni radovi	23
8. Profesionalna orijentacija	24
8.1. Osnivanje centara za informisanje i profesionalno savjetovanje	24
8.2. Usluge karijerne orijentacije	24
2) CENTAR ZA LJUDSKE RESURSE	27
1. Anketa poslodavaca za 2011. godinu	28
2. IPA Projekti	28
3. Ostale aktivnosti	30
III PRIVATIZACIJA AKCIJA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE	31
1) Prodaja akcija	31
2) Druge aktivnosti	31
IV INOVIRANI PROGRAM ZA KONTINUIRANO STIMULISANJE ZAPOŠLJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA U CRNOJ GORI	33
1. Podnijeti zahtjevi za kredit	33
2. Regionalne komisije	33

3. Odobreni krediti	34
4. Isfinansirani krediti	34
5. Kontrola upotrebe sredstava	34
6. Rad Komisije za dodjelu kredita	35
7. Virtuelna preduzeća	35
8. Pružanje specijalističke obuke i edukacije iz oblasti poslovnih vještina korisnicima kredita za samozapošljavanje	36
9. Dodjela subvencija poslodavcima za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u periodu 1.6. do 30.9.2011. godine	38
V INFORMATIČKE AKTIVNOSTI	39
VI PRAVNA REGULATIVA	42
1) Normativna djelatnost	42
2) Osiguranje za slučaj nezaposlenosti	42
3) Javne nabavke	43
4) Pregled sudskih sporova	44
VII MEĐUNARODNA SARADNJA	46
VIII STATISTIKA TRŽIŠTA RADA	51
Prilog	66

UVOD

Funkcionisanje Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u 2011. godini odvijalo se kroz realizaciju aktivnosti predviđenih Nacionalnim akcionim planom zapošljavanja za period 2010 – 2011. godina, Statutom Zavoda, Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz nezaposlenosti i drugim propisima iz djelokruga rada Zavoda.

Izvještaj o radu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u 2011. godini sadrži informacije i pokazatelje o realizaciji planiranih zadataka. Na kraju Izvještaja je dodatak, koji se odnosi na Statistiku tržišta rada, i Prilog.

U analiziranom periodu je registrovana smanjena nezaposlenost u odnosu na 2010. godinu (manji broj nezaposlenih za 1.505 lica ili za 4,7%).

Promjenu istog intenziteta bilježi i stopa registrovane nezaposlenosti (pad sa 12,12% na 11,55%).

I drugi osnovni parametri tržišta rada u posmatranom periodu bilježe pozitivne karakteristike: povećanje broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, povećanje broja novozaposlenih lica, povećanje broja izdatih dozvola za rad i zapošljavanje stranaca, pri čemu se naročito ističe pozitivan rezultat u vezi sa sezonskim zapošljavanjem domaće radne snage.

Pored redovnih aktivnosti, u 2011. godini je realizovan niz novih programa usmjerenih na zapošljavanje mladih, obučavanje za vođenje preduzetništva, zapošljavanje teže zapošljivih lica.

U navedenim uslovima, sa smanjenim obimom sredstava na raspolaganju, Zavod za zapošljavanje je u 2011. godini realizovao planirane aktivnosti na način i u obimu kao u Izvještaju.

I OSNOVNI STATISTIČKI PODACI O NEZAPOSLENOSTI

U tekstu koji slijedi navedeni su osnovni statistički podaci sa evidencija Zavoda o nezaposlenim licima koja traže posao (stanje je na dan 31.12.2011. godine, dok je u zagradi dato stanje na dan 31.12.2010. godine, apsolutna i relativna razlika).

Broj nezaposlenih lica: 30.521 (32.026; manji za 1.505 lica ili 4,7%).

Broj nezaposlenih žena: 14.317 (14.353; manji za 36 lica ili 0,25%).

Učešće žena u ukupnom broju nezaposlenih lica: 46,91% (44,81%, povećano učešće za 4,69%).

Stopa nezaposlenosti je na dan 31.12.2011. godine iznosila 11,55%, što je manje za 4,70% u odnosu na stopu utvrđenu na kraju 2010. godine (12,12%).

Najniže stope nezaposlenosti su u opštinama: Plav (6,38%), Herceg Novi (7,95%), Plužine (7,89%) i Šavnik (8,25%), a najviše u opštinama: Bijelo Polje (19,32%), Cetinje (17,40%) i Mojkovac (16,09%).

Broj nezaposlenih nekvalifikovanih i polukvalifikovanih lica (sa I i II stepenom obrazovanja): 6.814 ili 22,33% od ukupnog broja (7.647 ili 23,87%; manje za 833 lica, smanjeno učešće za 6,45%).

Broj nezaposlenih kvalifikovanih lica (od III do VIII stepena obrazovanja): 17.823 ili 58,40% od ukupnog broja (19.173 ili 59,87%; manje za 1.350 lica, smanjeno učešće za 2,46%).

Broj nezaposlenih lica do 25 godina starosti: 5.529 ili 18,11% (5.298 ili 16,54%; veći za 231, povećano učešće za 9,49%).

Broj nezaposlenih lica starijih od 50 godina: 10.238 ili 33,54% od ukupnog broja (12.056 ili 37,64%; manji za 1.818, smanjeno učešće za 10,89%).

Broj nezaposlenih lica koja su duže od godinu dana na evidenciji Zavoda: 17.693 ili 57,97% od ukupnog broja (17.909 ili 55,92%; manji za 216, povećano učešće za 3,67%).

Broj nezaposlenih lica koja prvi put traže zaposlenje: 11.733 ili 30,15% od ukupno prijavljenih (12.135 ili 32,38%; manji za 402, smanjeno učešće za 6,89%).

Broj nezaposlenih lica koja prvi put traže zaposlenje, a nemaju radni staž: 7.310 ili 23,95% od ukupnog broja nezaposlenih (6.990 ili 21,83%; veći za 320, povećano učešće za 9,71%).

Najveći broj nezaposlenih lica je u Birou rada Podgorica (sa kancelarijama u Kolašinu, Danilovgradu i Cetinju) – 10.203 lica ili 33,43% od ukupnog broja (11.055 ili 34,52%; manji za 852, smanjeno učešće za 3,16%).

Najmanje nezaposlenih lica je na području Biroa rada Pljevlja (sa kancelarijom Žabljak) - 2.830 ili 9,27% (2.804 ili 8,76%); veći za 26, učešće povećano za 5,82%).

U 2011. godini oglašeno je 44.958 slobodnih radnih mjesta, kroz 24.147 prijavu o slobodnim radnim mjestima, što je za 5.790 ili 17,63% više nego u 2010. godini (39.168).

Na neodređeno vrijeme je oglašeno 4.316 ili 9,60% od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, dok je na određeno vrijeme oglašeno 27.215 ili 60,53%.

Od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta na zapošljavanje pripravnika otpada 2.186 ili 4,86%, dok na kategoriju ostale vrste radnog odnosa (pripravnik - volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, sezonski poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanja invalida) otpada 11.241 ili 25,01% svih oglašanih slobodnih radnih mjesta u 2011. godini.

Posmatrano prema vrsti radnog mjesta, 17.756 ili 45,33% su novootvorena radna mjesta, dok su 21.412 ili 54,67% upražnjena radna mjesta.

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta je u turizmu i ugostiteljstvu (9.205 ili 20,47%), zatim u trgovini, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo (8.399 ili 18,69%) i građevinarstvu (4.452 ili 9,90%).

Prema informacijama dobijenim od strane poslodavaca putem obrasca E3, u 2011. godini je sa evidencije Zavoda za zapošljavanje zaposleno ukupno 22.347 lica, što je za 3.581 lice ili 19,08% više u odnosu na 2010. godinu.

Posmatrano po opštinama, najviše lica je zaposleno u opštinama: Podgorica - 8.258 ili 36,96% od ukupnog broja, Herceg Novi - 3.485 ili 15,59% i Bar - 1.600 ili 7,14%.

Najmanje lica je zaposleno u opštinama: Šavnik - 20 lica ili 0,009% od ukupnog broja i Rožaje - 4 lica ili 0,002%.

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom obrazovanja - 6.396 ili 28,62% od ukupnog broja, sa VII-1 - 4.405 ili 19,71%, dok je najmanje evidentirano zapošljavanja lica sa VIII stepenom obrazovanja - 6 ili 0,026%.

Od ukupnog broja zapošljavanja, 8.421 ili 37,68% se odnosi na novootvorena radna mjesta, dok su 13.926 ili 62,32% upražnjena. Na neodređeno radno vrijeme je zaposleno 1.942 lica ili 8,69%.

Najviše zapošljavanja je bilo na poslovima u trgovini na veliko i malo, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo - 5.063 ili 22,65% od ukupnog broja i u ugostiteljstvu i trgovini - 3.043 ili 13,62%.

II PROGRAMI I MJERE ZAPOŠLJAVANJA

1) PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

1. Rad sa poslodavcima

Polazeći od rastuće uloge poslodavaca na tržištu rada Zavod je u toku 2011. godine nastojao da intenzivira saradnju sa poslodavcima. U tom smislu nastavljene su aktivnosti organizovanja: sajmovi, okruglih stolova, uključivanja poslodavaca u obuke, izradu programa, monitoring i evaluaciju obuka, kreditiranje, zapošljavanje pripravnika, sezonsko zapošljavanje, javne radove i drugo. Sve to doprinijelo je jačanju povjerenja i uzajamnih veza Zavoda i poslodavaca, što su pokazali i rezultati ankete, koja je sprovedena kod poslodavaca.

U cilju unapređenja rada sa poslodavcima u biroima rada su organizovane službe za rad sa poslodavcima, u kojima se efikasno i na jednom mjestu pružaju potrebne usluge, i to:

- oglašavanje slobodnih radnih mjesta,
- direktno posredovanje na osnovu zahtjeva poslodavaca za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, putem tzv. predselekcija i selekcija kandidata,
- posredovanje za sezonsko zapošljavanje,
- informacije i podnošenje zahtjeva za kreditiranje,
- informacije i zaključivanje ugovora o refundaciji pripravničkog staža,
- izdavanje radnih dozvola za rad stranaca,
- servis promjena zaposlenja,
- posjete poslodavcima,
- tematski sastanci, prezentacije, okrugli stolovi i sl.
- kontakti sa udruženjima poslodavaca, i
- informacije i podrška za zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Direktno posredovanje

Ovim načinom posredovanja na jednostavan, olakšan i brz način zadovoljavaju se potrebe ponude i tražnje. Na osnovu zahtjeva poslodavaca za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, u biroima rada se organizuju aktivnosti tzv. predselekcija, selekcija i intervjuova, kojima se vrši izbor kandidata koji mogu zadovoljiti iskazane potrebe. Potrebe se utvrđuju putem intervjuova sa

poslodavcima, kojima se dobijaju što konkretniji podaci o zahtjevima radnog mjesta (školska sprema, radno iskustvo, posebna znanja i vještine, karakteristike zaposlenog i dr.). Na osnovu dobijenih informacija savjetodavci medju nezaposlenim licima pronalaze odgovarajuće kandidate, koji potom učestvuju u postupku selekcije.

Savjetnici za rad sa poslodavcima odrađuju sa izabranim licima postupke predselekcije i selekcije.

Cilj predselekcije je da se putem grupnih razgovora sa više nezaposlenih lica ustanovi njihovo iskustvo, kompetencije i motivisanost za rad na odgovarajućem upražnjenom radnom mjestu i da se poslodavcima pošalju kandidati koji ispunjavaju tražene uslove.

Selekcije se rade u prisustvu poslodavaca, koji uz pomoć savjetnika za rad sa poslodavcima obavljaju grupne ili individualne intervju sa nezaposlenim licima. Na ovaj način se postiže pozitivan rezultat, jer se na jednom mjestu direktno sučeljavaju ponuda i tražnja i upoznaju sa onim što se traži i što se nudi.

U narednom pregledu dati su podaci o aktivnostima direktnog posredovanja u 2011. godini.

Pregled selekcija za potrebe poslodavaca izvršenih u 2011. godini

RB	Biro rada	Broj zahtjeva	Broj selekcija	Broj nezaposlenih lica upućenih na selekciju	Broj zaposlenih ¹
1.	Podgorica	255	202	1.293	196
2.	Nikšić	112	106	523	48
3.	Berane	36	36	292	42
4.	Bijelo Polje	48	48	366	63
5.	Pljevlja	29	29	256	32
6.	Herceg Novi	32	32	158	41
7.	Bar	34	34	206	44
8.	Ukupno:	546	487	3.094	466

Najtraženija zanimanja u 2011. godini bila su: prodavači, konobari, diplomirani ekonomisti, elektroinženjeri, dok se pored osnovnih znanja sve više traže i dodatna, kao što su npr. znanje stranih jezika i rad na računaru. Od ličnih

¹ Za navedeni broj zaposlenih postoji povratna informaciju od strane poslodavca (ostalo se evidentira kroz E3 obrazac).

karakteristika traže se: motivisanost za rad i dodatna usavršavanja, inicijativnost, odgovornost, fleksibilnost, prilagodljivost itd.

2. Priprema za zapošljavanje

U 2011. godini Zavod je finansirao realizaciju 160 programa obrazovanja i osposobljavanja nezaposlenih lica. Njima je obuhvaćeno 1.770 polaznika ili 78,7% planiranog broja za 2011. godinu.

Od ukupnog broja realizovanih programa, 31 se odnosilo na programe osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu (tzv. programi za **poznatog poslodavca**, kojima se obezbjeđuje zapošljavanje polaznika na neodređeno vrijeme) i u njima je bilo uključeno 138 učesnika, dok je 129 programa obrazovanja i osposobljavanja realizovano kao **priprema za tržište rada**. Njima je obuhvaćeno 1.632 polaznika, od kojih su 804 lica polaznici programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja, a 828 polaznici programa sticanja vještina.

Programi su realizovani u skladu sa nacionalno važećim programima koji obuhvataju sadržaje utvrđene standardima znanja za određena zanimanja, uz kontinuirano praćenje načina i kvaliteta njihovog izvođenja i obavljanje provjere stečenih znanja i vještina od strane stručnih lica koja je angažovao Zavod.

2.1. Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja

Programi za zanimanja organizovani su u saradnji sa organizatorima obrazovanja i poslodavcima, za 942 nezaposlena lica i lica za čijim je radom prestala potreba, od kojih je u programima osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu uključeno 138 lica, a u programima obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja shodno potrebama tržišta rada 804 lica.

Programi stručnog osposobljavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije nudili su znanja i vještine za zapošljavanje u prerađivačkoj industriji, građevinarstvu, turizmu i ugostiteljstvu, uslužnim i ostalim djelatnostima.

Za rad u prerađivačkoj industriji pripremano je 136 lica (za zanimanja: drvoprerađiva - 4, metaloprerađiva i elektrotehnika - 10 i poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane - 122), a za zapošljavanje u građevinarstvu - 141 lice.

U programe obrazovanja za osposobljavanje za turističko-ugostiteljska zanimanja uključeno je 246 nezaposlenih lica.

Programima za rad u uslužnim djelatnostima obuhvaćeno je 136, a u ostalim djelatnostima 283 lica.

Posmatrano po vrstama programa osposobljavanja za zanimanja, 23,4% su programi osposobljavanja za prvo zanimanje, 3,7% se odnosi na programe dokvalifikacije, dok preostalih 72,9% čine programi prekvalifikacije.

2.2. Programi sticanja vještina

Programima sticanja vještina obuhvaćeno je 828 lica koja traže zaposlenje.

Programi informatičkog opismenjavanja organizovani su za 437 lica, programi sticanja znanja iz stranih jezika za 326 lica, dok su za 65 polaznika realizovani programi za sticanje ostalih vještina – preduzetničke, vještine komunikacije i dr.

Polaznici programa

Polaznici programa su lica sa završenom osnovnom školom – 302, srednjom – 1.060 i visokom školom – 408. Lica ženskog pola, u navedenim programima učestvuju sa 59,8%. Kada je riječ o starosnoj strukturi polaznika programa, učešće mladih je 36%, lica od 25 do 50 godine života – 60,2% i starijih od 50 godina – 3,8%.

U programima učestvuje 41 lice sa invaliditetom, 16 pripadnika RAE populacije, dok učešće dugoročno nezaposlenih lica iznosi 37,9%, teže zapošljivih lica 59,9%, a lica bez staža 3,2%.

Rezultati programa

Programi osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu realizovani su za 118 lica (u toku je realizacija za 20 učesnika), od kojih je 112 neposredno nakon završetka obučavanja zaključilo ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa poslodavcima koji su realizovali programe.

Programi obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada su završeni za 1.143 lica (u toku je realizacija za 489 polaznika), od kojih je 1.073 (93,9%) bilo uspješno. Oni su stekli nova znanja i vještine potrebne na tržištu rada i na taj način povećali svoju zapošljivost. Iskustva iz prethodnih godina pokazuju da se oko 60% ovih polaznika zaposli 3 mjeseca nakon završetka programa.

Broj polaznika obuke za zanimanja i posebna znanja

Rb	Zanimanja i vještine	Biro rada							
		Podgorica	Niškić	B. Polje	Berane	Bar	H. Novi	Pijevlja	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	I Za poznatog poslodavca	13	9	76	30	10	-	-	138
2	II a) Za tržište rada	163	28	247	123	52	14	177	804
3	Ukupno - zanimanja (4 + 5 +...+ 9 + 10) ili (I + II a))	176	37	323	153	62	14	177	942
4	Poljoprivreda i prerada hrane	-	-	86	11	-	-	25	122
5	Drvoprerađiva	-	-	-	-	4	-	-	4
6	Građevinarstvo	10	10	39	52	-	-	30	141
7	Metaloprerađiva i elektroteh.	-	-	-	-	-	-	10	10
8	Turizam i ugostiteljstvo	30	9	92	25	24	14	85	246
9	Uslužne djelatnosti	64	9	9	15	32	-	7	136
10	Ostale djelatnosti	72	9	97	70	15	-	20	283
11	Ukupno - vještine (12 + 13 + 14) = (II b) Za tržište rada)	217	107	192	65	78	95	74	828
12	Informatika	101	80	100	20	44	42	50	437
13	Strani jezici	81	27	92	25	24	53	24	326
14	Ostale vještine	35	-	-	20	10	-	-	65
15	Ukupno za tržište rada (2 + 11) ili (II a) + II b))	380	135	439	188	130	109	251	1.632
16	Ukupan broj polaznika (1 + 15) ili (3 + 11)	393	144	515	218	140	109	251	1.770

Na kraju, u okviru izloženih programa realizovan je pilot program – grant šema lokalnih projekata zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa u opštinama Berane, Bijelo Polje, Pljevlja i Mojkovac, sa 446 polaznika.

3. Sezonsko zapošljavanje

Sezonsko zapošljavanje je vid zapošljavanja koji sve značajnije utiče na ublažavanje problema nezaposlenosti, jer se u toku sezone na ovim poslovima angažuje oko 20% od ukupnog broja nezaposlenih lica. To je najbolje potvrđeno u 2011. godini, jer je na sezonskim poslovima evidentirano 8.492 lica, što je za 54% više u odnosu na planirani broj (5.500 sezonskih radnika).

Najveći broj sezonskih radnika bio je, kao i do sada, angažovan u oblasti turizma i ugostiteljstva, ali značajno i u drugim djelatnostima: građevinarstvu, poljoprivredi, trgovini, zdravstvu.

Shodno Operativnom planu Zavoda za 2011. godinu, biroi rada su preduzimali brojne aktivnosti za pripremu sezonskog zapošljavanja kako bi ostvarili planirani broj zapošljavanja na tim poslovima. Realizacija Plana je praćena i nadzirana od Radne i Operativne grupe Zavoda i lica zaduženih na poslovima sezonskog zapošljavanja po biroima i kancelarijama Zavoda. Ostvareni rezultat je prije svega posljedica povećane tražnje radne snage u granama sezonskog karaktera, veće zainteresovanosti domaće radne snage (posebno nekvalifikovane i polukvalifikovane) za sezonske poslove, većeg zapošljavanja mladih, kao i većeg zalaganja svih biroa rada u sprovođenju mjera i aktivnosti predviđenih planom sezonskog zapošljavanja za 2011. godinu.

Sve navedeno je u velikoj mjeri uticalo na krajnji rezultat, pri čemu treba dodati da je u Crnoj Gori na sezonskim poslovima bilo angažovano i oko 19.500 stranih radnika.

**Sezonsko zapošljavanje u 2011. godini
- po biroima rada -**

RB	BIRO RADA	PLAN ZA 2010. GODINU	OSTVARENJE PLANA	PROCENAT OSTVARENJA
1	2	3	4	5
1.	Podgorica	1.700	2.458	145
2.	Herceg Novi	1.100	1.537	140
3.	Bar	1.200	1.971	164
4.	Nikšić	500	834	167
5.	Berane	300	729	243
6.	Bijelo Polje	400	641	160
7.	Pljevlja	300	322	107
8.	UKUPNO	5.500	8.492	154

4. Zapošljavanje pripravnika

U skladu sa Vladinim Programom zapošljavanja pripravnika sa visokom stručnom spremom i Pravilnikom o pripremi za zapošljavanje, Zavod podstiče zapošljavanje pripravnika putem učešća u finansiranju njihovih zarada.

Od ukupno 1.374 pripravnika, koliko ih je zasnovalo radni odnos u 2011. godini, Zavod je finansirao zapošljavanje 667 pripravnika ili 48,54%. U odnosu na 2010. godinu, kada je zaposleno 1.415 pripravnika a finansirano 493 (34,84%), znatno je povećan procenat zaključenih ugovora.

Sa visokom stručnom spremom zaposleno je 612 pripravnika, od čega 301 ili skoro 50% u okviru realizacije programa »Posao za vas«, dok je finansirano i zapošljavanje 57 visokoškolaca ili 9,31% od ukupnog broja, koji su u toku studija ostvarili prosječnu ocjenu 8,50 ili veću.

Takođe, Zavod je finansirao zapošljavanje 22 pripravnika sa višom stručnom spremom i 33 pripravnika sa srednjom stručnom spremom.

Zaključeni ugovora po opštinama i stručnim spremama

Rb.	Opštine	Posao za vas	Talenti	Visoka sprema	Viša sprema	Srednja sprema	Ukupno
1.	Podgorica	0	25	151	2	17	195
2.	Cetinje	41	0	0	0	0	41
3.	Kolašin	9	0	0	1	1	11
4.	Danilovgrad	0	0	15	0	11	26
5.	Bar	0	3	16	0	0	19
6.	Budva	0	0	6	1	0	7
7.	Ulcinj	0	1	8	0	0	9
8.	Berane	17	0	0	4	0	21
9.	Andrijevica	0	0	0	0	1	1
10.	Plav	23	0	0	5	0	28
11.	Rožaje	26	0	0	1	0	27
12.	Bijelo Polje	75	0	0	3	3	81
13.	Mojkovac	12	0	0	2	0	14
14.	Pljevlja	26	0	0	0	0	26
15.	Žabljak	6	0	0	0	0	6
16.	Nikšić	65	7	0	3	0	75
17.	Šavnik	1	0	0	0	0	1
18.	Plužine	0	0	0	0	0	0
19.	Herceg Novi	0	11	28	0	0	39
20.	Kotor	0	6	16	0	0	22
21.	Tivat	0	4	14	0	0	18
22.	Ukupno	301	57	254	22	33	667

Gornji pregled sadrži podatke o zapošljavanju pripravnika po opštinama i po vrsti pripravničkog staža. Najveći broj ugovora sklopljen je u Podgorici - 195 ili 41,98% od ukupnog broja, zatim u Bijelom Polju - 81 ili 9,33% i u Nikšiću - 75 ili 10,14%. Najmanje ugovora je sklopljeno u Budvi - 7, zatim u Andrijevici i u Šavniku - sklopljen samo po jedan ugovor o zapošljavanju pripravnika, dok u Plužinama u posmatranom periodu nije zaposlen ni jedan pripravnik.

Posmatrano po djelatnostima, najveći broj ugovora je sklopljen sa d.o.o. - 293 ugovora ili 43,92% od ukupnog broja, zatim sa akcionarskim društvima - 80 ili

12%, sa advokatima - 73 ili 10,94%, lokalnom upravom - 64 ili 9,60% i javnim ustanovama i preduzećima - 56 ili 8,40%.

5. Zapošljavanje i rad stranaca

Sezonski karakter rada u oblasti turizma i ugostiteljstva, poljoprivrede i građevinarstva nameće u određenim periodima godine potrebu zapošljavanja većeg broja lica nego što tržište rada u Crnoj Gori može da ponudi. U tim periodima uobičajeno znatno veća ponuda od tražnje, ukupno i po stepenima stručne spreme, zadovoljava svega oko 30% potreba za radnom snagom, koja se uglavnom obezbjeđuje iz zemalja iz okruženja. Zbog potrebe da se radnici najčešće angažuju u što kraćem roku i na kratak period (prosječno dva mjeseca), to ni evidencije o njihovom zapošljavanju, kao nerezidenata do 2009. godine, nisu bile zadovoljavajućeg kvaliteta. Bilo je teško utvrditi obim i strukturu angažovanih radnika, od kojih jedan broj zaposlenih nije nigdje evidentiran.

U skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca (»Sl. list CG«, br. 22/08) i Odlukom o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance (»Sl. list CG«, br. 81/09) Vlada Crne Gore je utvrdila kvotu radnih dozvola za 2011. godinu u ukupnom broju od 27.050, od čega je izdvojeno 1.000 radnih dozvola za izdavanje u slučaju vanrednih zahtjeva.

U 2011. godini ukupno je izdato 19.469 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca, što je za 33,38% više u odnosu na isti period prethodne godine (14.596).

Najveći broj dozvola je izdao Biro rada Bar (sa kancelarijama Budva i Ulcinj) – 8.094 ili 41,57%, zatim Biro rada Podgorica (sa kancelarijama Cetinje, Kolašin i Danilovgrad) – 5.151 ili 26,45% i Biro rada Herceg Novi (sa kancelarijama Tivat i Kotor) – 4.177 ili 21,45%.

Najviše dozvola izdato je u Budvi (5.551 ili 28,51% ukupnog broja izdatih dozvola), gdje preovladavaju radne dozvole za oblast turizma i ugostiteljstva, zatim u Podgorici (4.874 ili 25,03%), gdje su najzastupljenije radne dozvole koje se odnose na oblast građevinarstva i poljoprivrede i u Herceg Novom (2.247 ili 11,54%), gdje se radne dozvole, takođe, najčešće odnose na turizam i ugostiteljstvo.

U pogledu zanimanja, odnosno poslova na kojima se angažuju stranci u Crnoj Gori, to su: **u oblasti ugostiteljstva** najčešće konobari, šankeri, sobarice, kuvari, **u oblasti građevinarstva** PK i NK radnici, armirači, tesari, zidari, moleri-farbari, fasaderi, instalateri, monter, zavarivači, keramičari, građevinski tehničari, bravari, **u oblasti trgovine** prodavci, a **u oblasti poljoprivrede** najčešće PK i NK radnici.

Najviše stranaca koji se zapošljavaju u Crnoj Gori je iz Republike Srbije – 8.428 ili 43,29% od ukupnog broja, iz Bosne i Hercegovine – 4.238 ili 21,77%, Ruske Federacije – 2.531 ili 13% i Republike Makedonije – 1.754 ili 9,01%.

Posmatrano prema djelatnostima, najviše dovola je izdato u oblasti turizma i ugostiteljstva (4.478 ili 23,0%), zatim građevinarstva (3.907 ili 20,06%), trgovine na veliko i malo; opravke motornih vozila, motocikala i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo (2.901 ili 14,90%), aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti (2.588 ili 13,29%) i poljoprivrede (1.296 ili 6,65%).

6. Zapošljavanje teže zapošljivih lica

Uporedo sa smanjenjem broja nezaposlenih lica mijenja se i njihova struktura na evidenciji. Sve je veće učešće lica sa preprekama u zapošljavanju, tj. lica koja se svrstavaju u grupe teže zapošljivih, kao što su: lica sa invaliditetom, dugotrajno nezaposlena lica, zavisnici od alkohola i psihoaktivnih supstanci, lica sa hroničnim bolestima, sa psiho-fizičkim problemima, samohrane majke, pripadnici etničkih grupa, tehno-ekonomski viškovi itd.

Na evidenciji Zavoda identifikovano je više od 35% teže zapošljivih lica od ukupnog broja nezaposlenih, među kojima su i lica sa invaliditetom.

Polazeći od činjenice da je normativno uređen ovaj podsistem zapošljavanja (donijet zakon i podzakonska akta), kao i od opredjeljenja da samo stručni kadar, sposoban da multidisciplinarnim pristupom ponudi rješenja zadatih problema, može da sprovede nove sadržaje, tokom 2010. godine realizovani su mnogi novi programi. U nekima su učestvovali osim teže zapošljivih lica i lica izabrana za osposobljavanje za budući rad sa njima. Time su utvrđene osnove koje će u budućnosti činiti suštinu rada sa ovom strukturom nezaposlenih lica.

6.1. Profesionalna rehabilitacija lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica

Na osnovu Odluke o finansiranju programa profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica u 2011. godini koju je donio Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore na sjednici održanoj dana 1.4.2011. godine objavljen je javni konkurs za izbor izvođača navedenog programa.

Nakon sprovedene procedure zaključeni su ugovori sa izvođačima: Multidisciplinarni obrazovni centar »Pamark« d.o.o. iz Podgorice i Centar za obrazovanje i trening »Zopt« d.o.o iz Podgorice, za izvođenje programa

profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica u 2011. godini.

Programi profesionalne rehabilitacije su namijenjeni nezaposlenim licima koji imaju probleme i prepreke pri zapošljavanju, koje su uglavnom prouzrokovane kombinacijom većeg broja faktora (neki od rizičnih faktora odnose se na zdravstvene probleme, neki su više socijalne prirode, itd).

Programi profesionalne rehabilitacije obuhvataju mjere i aktivnosti, i to: trijažu sa motivacijom, ocjenjivanje preostale radne sposobnosti za rad, psihosocijalnu rehabilitaciju, sticanje vještina i znanja za traženje zaposlenja, traženje odgovarajućeg radnog mjesta, analizu i prilagođavanje radnog mjesta, sticanje radnih vještina, stručnu pomoć i praćenje i funkcionalno opismenjavanje.

Cilj uključivanja nezaposlenih lica u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije je uspješnije posredovanje pri njihovom zapošljavanju, na osnovu procjene preostale radne sposobnosti, što je pretpostavka adekvatne pripreme za tržište rada i pronalaženja radnog mjesta, koje bi u potpunosti odgovaralo njihovim mogućnostima i potrebama.

Programi profesionalne rehabilitacije su se izvodili od 1.5. do 31.12.2011. godine. Njima je obuhvaćeno 59 lica sa evidencije Biroa rada Podgorica.

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom tretira modularni pristup, pa se početni korak u rehabilitaciji odnosi na postupak trijaže sa motivacijom, pri čemu se ostvaruje prvi susret sa rehabilitantom od strane rehabilitacijskog savjetodavca, psihologa i doktora medicine rada. Trijaža ima za cilj prepoznavanje smetnji, sposobnosti i potencijala, kao i spoznaju socijalnog okruženja rehabilitanta.

U okviru ocjene preostale radne sposobnosti, kao najvažnijeg segmenta profesionalne rehabilitacije, sa rehabilitantima individualno rade članovi stručnog tima, kroz razgovore, niz psiholoških i tehnoloških testiranja, simulaciju radne sredine i slično. Cilj modula je utvrđivanje radne sposobnosti, znanja, postojećih radnih navika i motivacije za uključivanje na tržište rada. Osim psihologa, doktora medicine rada i rehabilitacionog savjetodavca, u ovaj modul uključuju se stručnjaci drugih profila, poput radnog terapeuta, tehnologa rada i ostalih, po potrebi.

Jedan od ciljeva procjene preostalih radnih sposobnosti za pojedinca jeste i potreba za prepoznavanjem vlastitih prepreka u zapošljavanju i njihovo prevazilaženje.

Nakon procjene preostalih radnih sposobnosti većina lica upućena je u modul sticanja radnih vještina na simuliranom radnom mjestu, u koji su uključeni prvenstveno zbog dodatnih procjena radne sposobnosti, poboljšanja radnih vještina

i motivisanja za rad. U okviru ovog modula procjenjuje se odnos prema radu i radnoj sredini, interakcija pojedinca u grupi, njegovo zdravstveno stanje i postignuta norma.

Po završetku programa profesionalne rehabilitacije izvođač je sačinio zaključno mišljenje o mogućnostima zapošljavanja za svako uključeno lice, sa predlogom daljeg usmjeravanja.

Zaključno mišljenje sadrži podatke o tome da li je lice sposobno za uključivanje na tržište rada, pod kojim uslovima (da li je potrebno prilagođavati radno mjesto, koje poslove može da obavlja i slično), da li je prethodno potrebno uključivanje u neki od programa aktivne politike zapošljavanja (motivacioni ili neki od programa obrazovanja i osposobljavanja), da li je liječenje završeno (ukoliko postoje zdravstveni problemi). Ono, takođe, sadrži preporuku izvođača o tome da li je neophodno utvrđivanje statusa lica sa invaliditetom.

Na osnovu rezultata uključivanja nezaposlenih lica u programe profesionalne rehabilitacije u toku 2010. i 2011. godine, potvrđuje se procjena da se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje nalazi veliki broj nezaposlenih lica, koji zbog različitih vrsta problema mogu ostvariti status lica sa invaliditetom i koristiti beneficije koje im se omogućavaju Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

6.2. Program za razvijanje funkcionalnih i radnih vještina teže zapošljivih lica

Na osnovu Odluke o finansiranju programa za razvijanje funkcionalnih i radnih vještina teže zapošljivih lica u 2011. godini koju je donio Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore na sjednici održanoj dana 1.4.2011. godine objavljen je javni konkurs za izbor izvođača navedenog programa.

Nakon sprovedene procedure zaključeni su ugovori sa izvođačima programa: Multidisciplinarni obrazovni centar »Pamark« d.o.o iz Podgorice, Centar za obrazovanje i trening »Zopt« d.o.o iz Podgorice i Centar za obuku i trening »Logo-prima« d.o.o. iz Podgorice.

Programi za razvijanje funkcionalnih i radnih vještina teže zapošljivih lica u 2011. godini izvodili su se u periodu od 1.5. do 1.7. i od 1.9. do 31.12.2011. godine. U njima je učestvovalo ukupno 77 nezaposlenih lica sa evidencije biroa rada Podgorica, Nikšić i Bar.

Programi su namijenjeni unapređivanju radnih i socijalnih vještina lica čija znanja, vještine, odnosno kompetencije nijesu adekvatne potrebama tržišta rada, i koja imaju zdravstvene, odnosno socijalne smetnje i nijesu motivisana za aktivno traženje zaposlenja i imaju umanjenu radnu sposobnost.

Programi za razvijanje i unapređivanje vještina teže zapošljivih lica obuhvataju sljedeće programe: obavljanje jednostavnih zanimanja, poput izrade suvenira (radionica za izradu proizvoda od gline i radionica za izradu pletenih proizvoda od prirodnih materijala); obezbjeđivanje radnog angažovanja, kao radno terapijske aktivnosti, uz podsticanje njihovog socijalnog uključivanja; socijalnu uključenost za lica sa smetnjama u razvoju, socijalnim i mentalnim problemima (razvijanje socijalnih vještina, sposobnosti prilagođavanja i pozitivnog ponašanja, pružanje pomoći i podrške u prihvatanju invaliditeta, podsticanje u organizaciji i korišćenju slobodnog vremena); stimulacije perceptivnih sposobnosti i stimulacije motoričkih sposobnosti (u zavisnosti od vrste invaliditeta), treninge specifičnih sposobnosti, orijentacije u prostoru, opismenjavanja na Brajevom pismu, trening samostalnog kretanja.

Izvještaji izvođača programa pokazuju da je kod svih polaznika primjetan pozitivan pomak, u smislu promjena u pogledu komunikacijskih vještina i oblika ponašanja, poboljšanja manipulativnih sposobnosti i socijalizacije. Za veliki broj polaznika ovog programa preporuka izvođača je nastavak sličnih aktivnosti, upravo sa ciljem očuvanja i daljeg razvoja stečenih sposobnosti.

6.3. Pilot program »Radna terapija za osobe sa invaliditetom«

U periodu od 1. aprila do 1. jula 2011. godine realizovan je pilot program »Radna terapija za osobe sa invaliditetom«, koju je izvodio Centar za obuku i trening »Logo-prima« d.o.o. iz Podgorice, u saradnji sa Katoličkim Duhovnim centrom »Sanctae Crusis« iz Sukuruća, koji je svojim kadrovskim i tehničkim kapacitetima podržao izvođača programa.

U program je uključeno 11 lica sa invaliditetom, sa evidencije Biroa rada Podgorica.

U sklopu programa, kroz individualni i grupni rad izvodila se psihosocijalna rehabilitacija, radno-okupaciona terapija, medicinska rehabilitacija, savjetovalište (psihološko, defektološko, socijalno).

Cilj programa je sticanje socijalnih vještina, radnih vještina i navika, podizanje preostalih radnih sposobnosti na viši nivo, samostalniji i kvalitetniji život pojedinca i njegove porodice.

6.4. Obuka stručnjaka za oblast profesionalne rehabilitacije

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom predviđeno je osnivanje posebnih organizacija za izvođenje programa profesionalne rehabilitacije.

U Crnoj Gori nedostaje kvalifikovanog kadra za rad u profesionalnoj rehabilitaciji. Zavod je u okviru pilot projekta u novembru 2009. godine pokrenuo proces obuke 12 visokoškolaca – nezaposlenih lica sa evidencije Biroa rada Podgorica, raznih profila, za zanimanja potrebna za redovno obavljanje procesa profesionalne rehabilitacije u Crnoj Gori (psiholozi, tehnolozi, socijalni radnici, defektolozi). Oni su se obučavali kako teoretski, tako i praktično, jer se njihova obuka realizovala paralelno sa procesom profesionalne rehabilitacije nezaposlenih lica.

U toku 2010. godine obuka je nastavljena i dodatno je u teorijski dio obuke uključeno osam lica zaposlenih u Zavodu (po jedno lice iz 7 biroa rada i jedno lice iz Centralne službe Zavoda), koji treba da se angažuju na mjestima rehabilitacionog savjetnika i da budu zaduženi za praćenje i izvođenje procesa rehabilitacije u samom Zavodu.

Tokom 2011. godine deset lica – visokoškolaca je nastavilo obuku kroz aktivno učešće u procesu profesionalne rehabilitacije nezaposlenih lica sa evidencije Zavoda, koji program je izveo Multidisciplinarni centar „Pamark“ d.o.o. iz Podgorice.

6.5. Subvencije zarade

U 2011. godini osam poslodavaca se obratilo Zavodu za zapošljavanje Crne Gore – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, za dodjelu subvencije zarade za 12 zaposlenih lica sa invaliditetom.

Na dan 31.12.2011. godine, ukupno 15 poslodavaca ostvaruje pravo na subvenciju zarade za 18 zaposlenih lica sa invaliditetom.

6.6. Novinarska škola za pripadnike romske populacije

Institut za medije Crne Gore od 3.10.2011. godine realizuje novinarsku školu za pripadnike romske populacije u Crnoj Gori, koja je podržana od strane Fonda za otvoreno društvo, Ambasade SAD u Podgorici i Fonda za aktivno građanstvo.

U program je uključeno 10 nezaposlenih lica romske nacionalnosti, sa završenim IV stepenom stručne spreme, iz Podgorice i Nikšića.

Zavod za zapošljavanje je podržao realizaciju ovog programa, finansirajući stimulatívne stipendije za njegove učesnike u trajanju od pet mjeseci, tj. do njegovog završetka.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je podržao realizaciju ovog projekta, kroz finansiranje stimulatívnih stipendija za sve polaznike za cjelokupno vrijeme trajanja programa.

6.7. Program za dugoročno nezaposlena lica

Program za dugoročno nezaposlena lica se izvodi kroz informatívno-motivacione seminare (radionice) sa ciljem aktivnijeg i efikasnijeg uključivanja lica u traženje posla.

Projekat je namijenjen svim dugotrajno nezaposlenim licima i svim drugim teže zapošljivim licima.

U 2011. godini realizovano je 69 seminara za dugoročno nezaposlena lica, koje je pohađalo 792 nezaposlena lica. Najviše seminara je organizovano u Podgorici – 16, u kojima je učestvovalo 184 dugoročno nezaposlenih lica.

Seminari za podsticanje karijernog razvoja dugoročno nezaposlenih lica

RB	Opština	Broj seminara	Broj lica
	1	2	3
1	Podgorica	16	184
2	Cetinje	2	21
3	Danilovgrad	6	69
4	Herceg Novi	2	27
5	Kotor	2	23
6	Tivat	2	21
7	Bar	5	58
8	Ulcinj	3	34
9	Pljevlja	5	60
10	Nikšić	8	94
11	Bijelo Polje	10	105
12	Berane	6	72

13	Rožaje	2	24
14	Ukupno:	69	792

7. Javni radovi

Planom rada za 2011. godinu predviđena je realizacija državnih i lokalnih javnih radova u okviru kojih je planirano zapošljavanje 750 lica sa evidencije Zavoda.

Zavod je u saradnji sa ministarstvima i nevladinim organizacijama realizovao dva državna javna rada, u trajanju od tri mjeseca i 12 mjeseci, za 149 lica sa evidencije Zavoda.

Aktivnosti na realizaciji ovih projekata odnosile su se na: adekvatnu pripremu crnogorskih opština za turističku sezonu i sezonsko zapošljavanje maturanata i studenata.

U saradnji sa opštinama, javnim institucijama i nevladinim sektorom realizovano je 145 lokalnih javnih radova, sa 889 učesnika.

Radovi su se izvodili u trajanju od jednog do dvanaest mjeseci, a odnosili su se na njegu starih lica u stanju socijalne potrebe, pružanje usluga djeci i mladima sa teškoćama u razvoju, podsticanje razvoja ruralnog i primorskog turizma, izradu suvenira, sređivanje bibliotekarske građe, uređenje nacionalnih i gradskih parkova, korita i obala rijeka, uslužni servis zanatskih radova i drugo.

Broj učesnika javnih radova u 2011. godini

RB	JAVNI RADOVI	BROJ RADOVA	ANGAŽOVANA LICA
1	2	3	4
1	Državni javni radovi	2	149
2	Lokalni javni radovi	145	889
3	UKUPNO	147	1.038

7.1. Državni javni radovi

Zavod za zapošljavanje u saradnji sa Ministarstvom turizma i mnogobrojnim partnerima (Ministarstvo pomorstva i saobraćaja, Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, Ministarstvo prosvjete i nauke, Javno preduzeće morsko dobro, "Crnogoraput" AD, sve opštine i javna komunalna preduzeća) već više godina organizuje državni javni rad »**Neka bude čisto**«. U cilju adekvatne

pripreme za turističku sezonu 2011. godine realizovan je javni rad čiji je cilj čišćenje i uklanjanje otpada i održavanje magistralnog i regionalnog putnog pojasa u dužini od preko 1.300 km u svim opštinama u Crnoj Gori. Na navedenim poslovima u toku 2011. godine je angažovano 146 teže zapošljivih lica sa evidencije Zavoda.

»Ljeto za zaradu«

U saradnji sa NVO "Tvrđava" Zavod je realizovao državni javni rad pod nazivom "Ljeto za zaradu", u kojem su zaposlena tri lica na poslovima realizacije projekta. Javni rad se odnosi na zapošljavanje maturanara i studenata na sezonskim poslovima u ugostiteljstvu i turizmu. U toku turističke sezone zaposleno je oko 500 maturanata i studenata.

7.2. Lokalni javni radovi

Program »Njega starih lica u Crnoj Gori« realizovan je u formi državnog javnog rada od maja 2005. godine, u 15 opština u Crnoj Gori (Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Danilovgrad, Kotor, Nikšić, Plav, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi, Cetinje).

Odlukom Upravnog odbora Zavoda za zapošljavanje program je zaključno sa 31.12.2010. godine prestao da se realizuje kao državni javni rad. Međutim, imajući u vidu značaj navedenog programa, lica koja pružaju (nezaposlene žene – gerontodomačice) i lica koja primaju usluge (osobe starijeg doba u stanju socijalne potrebe, lošeg zdravstvenog ili materijalnog stanja, sa teškoćama u održavanju domaćinstva), kao i vrstu usluga, Zavod je obezbijedio sredstva za sufinansiranje programa na lokalnom nivou. Ukupno je izdvojeno 300.000 Eur za plate 51 gerontodomačice. Time je obezbijedjen kontinuitet realizacije ovog humanog programa u svim opštinama u Crnoj Gori u kojima program finansiraju, pored Zavoda, još i opštine, organizacija Caritas i NVO sektor.

Tokom godine realizovan je i projekat »Eko patrole« u 30 škola u Crnoj Gori. Projekat je usmjeren na edukovanje djece uzrasta 10–15 godina i osmišljen je kao aktivnost koja podstiče djecu da uoče i prepoznaju ekološke probleme u svojoj okolini i da se aktivno uključe u njihovo rješavanje.

Projekat »Volonterski kampovi« realizovan je u opštinama Kolašin i Cetinje, u kome je angažovano 24 volontera na čišćenju Biogradske gore i parkova Cetinja.

8. Profesionalna orijentacija

8.1. Osnivanje centara za informisanje i profesionalno savjetovanje

Prepoznajući ulogu i značaj servisa za pružanje usluga iz oblasti karijerne orijentacije Zavod za zapošljavanje je 2007. godine pokrenuo osnivanje karijernih centara. Tako je u okviru Biroa rada Podgorica osnovan prvi Centar za informisanje i profesionalno savjetovanje (CIPS). Tokom 2008. godine otvorena su još dva CIPS-a: u Birou rada Bar i u Birou rada Herceg Novi. Zbog neadekvatnih prostornih uslova Centar u Herceg Novom je ugašen, mada su usluge iz oblasti karijerne orijentacije ostale i dalje dostupne potencijalnim korisnicima.

U prvoj polovini 2011. godine osnovana su dva centra: u Nikšiću i u Bijelom Polju. Takođe, u oktobru su otvorena još dva centra: u Mojkovcu i u Beranama, dok su krajem godine završene pripremne aktivnosti za otvaranje centra u opštini Pljevlja.

Otvaranje ovih centara potpomognuto je sredstvima EU u okviru projekta IPA 2008: „Reforma tržišta rada i razvoj radne snage“.

8.2. Usluge karijerne orijentacije

Aktuelni programi za učenike su:

- Program radionica za buduće srednjoškolce na temu izbora zanimanja.
- Program radionica za srednjoškolce koji izlaze na tržište rada.
- Program radionica za buduće studente na temu izbora zanimanja.
- Grupno i individualno profesionalno informisanje učenika osnovnih i srednjih škola.
- Grupna i individualna savjetovanja na temu izbora zanimanja za učenike osnovnih i srednjih škola.
- Psihološka testiranja.
- Informisanje i savjetovanje roditelja na temu izbora zanimanja.

Aktuelni programi za studente:

- Profesionalno informisanje - individualno i grupno.
- Profesionalno savjetovanje - individualno i grupno.
- Psihološka testiranja.
- Radionice planiranja karijere za studente.
- Studentska razvojna praksa.

Aktuelni programi za nezaposlene:

- Trodnevni program seminara za razvoj karijere.
- Dvodnevni program seminara za razvoj karijere.
- Program revizije CV-ja i Molbe.
- Klub za traženje posla.

Usluge koje se servisiraju iz oblasti karijerne orijentacije su: profesionalno informisanje, profesionalno savjetovanje i profesionalna selekcija. Korisnici usluga su: školska omladina, njihovi roditelji, studenti, nezaposleni, zaposleni i poslodavci.

1) Usluge profesionalnog informisanja u 2011. godini koristilo je 4.097 klijenata.

- Procesom grupnog profesionalnog informisanja obuhvaćeno je 3.606 klijenata, od čega 1.721 nezaposlenih lica, 64 roditelja učenika završnih razreda osnovnih škola i 1.821 učenika osnovnih i srednjih škola.
- Procesom individualnog profesionalnog informisanja od strane savjetnika za profesionalnu orijentaciju obuhvaćeno je 335 učenika i 156 nezaposlenih lica.

2) Usluge profesionalnog savjetovanja u 2011. godini koristilo je 1.168 klijenata.

- Proces grupnog profesionalnog savjetovanja prošlo je 274 nezaposlenih lica.
- Procesom individualnog profesionalnog savjetovanja obuhvaćeno je 136 nezaposlenih lica i 301 učenik.
- Proces kompletne psihološke obrade koja uključuje produbljeno individualno savjetovanje prošlo je 457 klijenata.

3) U navedenom periodu radioničarskim aktivnostima je obuhvaćeno 967 klijenata.

- Program seminara za kategoriju neposredno zapošljivih lica prošla su 643 nezaposlena lica.
- Program dvodnevni seminara koji je usmjeren ka cilju aktivnog i efikasnog uključivanja studenata na tržište rada prošlo su 32 studenata.
- Program psiho-socijalne prakse prošlo je 36 studenata - odsjek socijalna politika i staranje.
- Program radioničarskih aktivnosti za izbor zanimanja prošlo je 256 učenika (216 učenika osnovnih škola i 40 učenika srednjih škola).

4) Radioničarske aktivnosti za saradnike/stručne saradnike.

U okviru projekta GTZ-a - »Osmišljavanje prelaska mladih u svijet rada na zapadnom Balkanu« realizovan je Model obuke iz profesionalne orijentacije, sa fazama: (1) Samospoznaje, (2) Informisanja o zanimanjima; (3) Informisanja o putevima karijere; (4) Realnih susreta i (5) Odlučivanja o izboru zanimanja. Polaznici obuke su bili 120 nastavnika i stručnih saradnika iz osnovnih škola iz opština: Podgorica, Cetinje, Danilovgrad, Nikšić, Kolašin, Berane, Rožaje, Andrijevića, Pljevlja, Bar, Ulcinj, Tivat, Kotor i Budva. Obuka je realizovana u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i nauke, Centrom za stručno obrazovanje i GTZ-om, koji je pružio finansijsku podršku za realizaciju ovog projekta.

5) Karijerna orijentacija zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje.

Realizovan je program seminara za razvoj naprednih vještina za odnos prema klijentima, za savjetnike za zapošljavanje. Realizacija je trajala 24 dana (trening za ukupno 100 savjetnika za zapošljavanje).

Realizovan je trodnevni program za podsticanje profesionalnog razvoja zaposlenih i u skladu sa njim trodnevni seminar motivacije, integracije i edukacije, na kojem su prisustvovali svi savjetnici zaposleni u Zavodu za zapošljavanje.

Realizovan je Model obuke profesionalne orijentacije, sa sljedećim fazama: (1) Samospoznaja, (2) Informisanje o zanimanjima; (3) Informisanje o putevima karijere; (4) Realni susreti i (5) Odlučivanje o izboru zanimanja. Obuku (ukupno 70 dana) je pohađalo osam savjetnika za informisanje i profesionalno savjetovanje.

6) Ostale aktivnosti.

- Pripremljena strategija cjeloživotne karijerne orijentacije.
- Pripremljen akcioni plan, u skladu sa strategijom karijerne orijentacije.
- Pripremljena strategija cjeloživotnog učenja visokog obrazovanja.
- Pripremljen i odštampan priručnik iz oblasti profesionalne orijentacije - „5 koraka do zanimanja”, za rad u nastavi i u CIPS-ovima.
- U saradnji sa Ministarstvom prosvjete i nauke iniciran projekat - »Karijerna orijentacija i tržište rada u osnovnim i srednjim školama«, čija realizacija je u toku, u okviru kojeg se realizuju 3 programa:
 - o Program za učenike osnovnih škola.
 - o Program za učenike srednjih škola koji izlaze na tržište rada.
 - o Program za učenike srednjih škola koji nastavljaju školovanje.
- Priprema, štampanje i distribucija informatora za upis u srednje škole.

- Realizovana „Prva nacionalna konferencija karijerne orijentacije” međunarodnog značaja, na kojoj su učestvovali predstavnici Vlade Crne Gore, kao i predstavnici EU.
- Pripremljen tromjesečni program stažiranja, nakon čega realizovan, uključujući mentorstvo i praćenje studentata u trajanju od 4 časa dnevno, pripremljeni i organizovani sastanci, posjete i pojedinačni programi u periodu maj-avgust.
- Standardizovan Upitnik za prepoznavanje prepreka u zapošljavanju, sa ciljem da omogući nezaposlenima da lakše prepoznaju oblasti u kojima imaju prepreke u zapošljavanju. Inventar oblasti u kojima postoje prepreke u zapošljavanju se sastoji od pet oblasti: lične i materijalne prepreke, emotivne i fizičke prepreke, vještine upravljanja karijerom, vještine traženja posla i obrazovanje i trening.
- Sprovedeno istraživanje o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, sa fokusom na najvažniju kompetenciju za profesionalni razvoj – učiti kako učiti. Istraživanjem je bilo obuhvaćeno oko 300 učenika osnovnih škola u Baru.
- U trećem kvartalu 2011. godine za potrebe informisanosti zaposlenih i unapređenja usluga izvršeno je ispitivanje stavova i informisanosti o rodnoj ravnopravnosti zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje.
- Realizovano je ispitivanje opšte klime zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje u saradnji sa agencijom za zapošljavanje „DEKRA“.
- Ispitivanje potreba zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje za programe obuka karijernog savjetovanja.

2) CENTAR ZA LJUDSKE RESURSE

Centar za ljudske resurse je u 2011. godini realizovao planirane aktivnosti koje su se odnosile na: istraživačke aktivnosti (Anketa poslodavaca za 2011. godinu, projekat preduzetničke aktivnosti, projekat rodne ravnopravnosti), obučavanje i usavršavanje kadrova Zavoda za pripremu IPA projekata, međunarodnu saradnju i redovne aktivnosti.

1. Anketa poslodavaca za 2011. godinu

Istraživanja tržišta rada i radne snage u Crnoj Gori predstavljaju osnovnu funkciju Centra za ljudske resurse. Anketa poslodavaca predstavlja glavnu istraživačku aktivnost Centra u poslednjih nekoliko godina. U Centru se obavlja priprema, organizacija, analiza rezultata i prevođenje Ankete poslodavaca, kao i

prilagođavanje baze podataka za potrebe Ankete poslodavaca i ažuriranje baze poslodavaca Zavoda za zapošljavanje. Uzorkom je obuhvaćeno od 50-70% svih zaposlenih i Anketa je u ovoj oblasti najreprezentativnije i najznačajnije istraživanje u Crnoj Gori. Cilj istraživanja je da se kroz neposredan kontakt sa poslodavcima dobije njihovo mišljenje o najvažnijim elementima zaposlenosti i zapošljavanja – očekivano povećanje ili smanjenje broja zaposlenih, deficitarnost kadrova, tehnno-ekonomski viškovi, kvalitet radne snage, potrebe za obukom i očekivane potrebe za određenim vještinama i kompetencijama. Podaci se prikupljaju, analiziraju i publikuju na nacionalnom nivou i separatno, po pojedinim regionima. U 2011. godini sprovedeno je istraživanje kretanja na tržištu rada putem Ankete poslodavaca. Anketira se oko 1.700 poslodavaca na teritoriji Crne Gore. Uskoro će se objaviti rezultati istraživanja.

2. IPA Projekti

IPA I – Podrška tranziciji i jačanju institucija

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je nosilac projekta pod nazivom: »Reforma tržišta rada i razvoj radne snage«. Projekat se sastoji od tri podkomponente. Zavod je nosilac aktivnosti u drugoj - Lokalni projekti zapošljavanja, koje su uspješno realizovane u decembru 2011. godine:

- obučeno 446 lica, u četiri opštine na sjeveru Crne Gore;
- pripremljene su grant šeme;
- urađena uputstva za konkurisanje;
- povećan broj sertifikovanih provajdera obuke;
- obezbijeđen adekvatan monitoring;
- obezbijeđeno nezavisno evaluiranje.

IPA II – Regionalna i prekogranična saradnja

U junu 2011. godine obavljene su aktivnosti na planu:

- uspostavljanja kontakata sa službama i institucijama koje su uključene u prekograničnu saradnju;
- formiranja timova za apliciranje na četiri prekogranična poziva (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija i Albanija);
- prisustvovanja konferencijama i pronalaženju partnera;
- praćenja poziva za učešće;

- apliciranja;
- pripreme za izradu tri prekogranična projekta (sa Bosnom i Hercegovinom, sa Srbijom i sa Hrvatskom). Izrada jednog projektnog predloga je u toku. Ukupna vrijednost granta za Zavod (ukoliko navedeni projekti budu odobreni od strane EU komisije) se očekuje na iznos oko 500.000 Eur.

IPA Adriatic projekti

U martu 2011. godine sa Evropskom unijom je potpisan Ugovor u vezi sa projektom »SLID«, koji se odnosi na stvaranje uslova za radno osposobljavanje osoba sa invaliditetom. Zavod je aplicirao za učešće u njegovoj realizaciji. Iznos koji bi se tim putm ostvario iznosi 142.731 Eur, od čega 27% (plate osoba koje implementiraju projekat) sufinansira Zavod.

IPA IV – Razvoj ljudskih resursa

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je nosilac aktivnosti u vezi sa izradom Operativnog plana za Komponentu IV – Razvoj ljudskih resursa. Radna grupa, formirana tim povodom, uz učešće predstavnika Zavoda u junu je završila izradu dijela Operativnog plana koji se odnosi na prioritet 1. Aktivne mjere politike zapošljavanja. Ukoliko Evropska komisija usvoji navedeni plan, obezbijedila bi se sredstva koja se mogu iskoristiti za smanjenje nezaposlenosti.

Projekat za RAE populaciju

Predstavnici Centra su od septembra 2010. godine do kraja aprila 2011. godine učestvovali u realizaciji projekta »Stvaranje podjednakog pristupa radnim mjestima za RAE populaciju«. Broj polaznika obuke je 56, od kojih je 50 pripadnika RAE populacije, dok ostalih šest polaznika pripadaju grupi teže zapošljivih sa evidencije nezaposlenih u opštinama Podgorica, Bijelo Polje i Nikšić.

3. Ostale aktivnosti

U aprilu je počela realizacija projekta koji se tiče rodne ravnopravnosti, u organizaciji Zavoda i UNIFEM-a.

U saradnji sa Ekonomskim fakultetom kao nosiocem projekta, Zavod za zapošljavanje u ulozi partnera učestvuje u projektu Gem – Global Entrepreneurship Monitor. Tri glavna cilja ovog projekta su:

- Da ocijeni razlike u nivoima preduzetništva pojedinih zemalja,
- Da otkrije faktore koji determinišu nivo preduzetničke aktivnosti, i
- Da identifikuje strategije koje mogu da poboljšaju nivo preduzetničkih aktivnosti.

Predstavnici Centra učestvuju ispred Zavoda za zapošljavanje u ovom projektu i analiziraju drugo poglavlje dobijenih odgovora iz Upitnika. Ananlizirana pitanja su dostavljena krajem januara 2011. godine, a publikacija cjelokupnog istraživanja je prezentovana početkom juna 2011. godine.

U toku godine objavljeni su brojevi 8 i 9 časopisa »Tržište rada«, budući da je Centru dodijeljena uloga Redakcijskog odbora za nastavak izdavanja ovog časopisa.

Pored pomenutih, u Centru za ljudske resurse su se u proteklom periodu obavljale i aktivnosti izrade nedjeljnih i mjesečnih statističkih izvještaja i biltena i ažuriranja veb-sajta Zavoda.

III PRIVATIZACIJA AKCIJA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

1) PRODAJA AKCIJA

Planom privatizacije za 2011. godinu definisani su metodi i načini privatizacije društava u kojima još egzistira društveni i državni kapital. Među njima je i 18 akcionarskih društava u kojima je Zavod jedan od vlasnika, koja su nudjena na prodaju putem:

4. javnog tendera i
4. berzanske prodaje akcija.

U navedenom periodu bilo je više objavljenih tendera i javnih poziva za privatizaciju, međutim nije privatizovano ni jedno akcionarsko društvo. Isti rezultat zabilježen je i na berzi, iako se akcije državnih fondova nude pod veoma povoljnim uslovima – uz visoke diskonte i sa mogućnošću kupovine istih za obveznice.

2) DRUGE AKTIVNOSTI

Zbog ekonomske krize i otežanih uslova privredjivanja kupci skoro svih privatizovanih društava u kojima taj proces još nije okončan u toku 2011. godine su se obraćali Vladi Crne Gore, državnim fondovima i Zavodu za zapošljavanje sa zahtjevima da se pojedine obaveze iz privatizovanih ugovora prolongiraju ili definišu na način koji kupcu daje mogućnost da ih realizuje. U tom smislu vršena je analiza sprovedene privatizacije, revizorskih izvještaja, ostvareni kontakti sa kupcima, revizorima, održan niz sastanaka u resornim ministarstvima u cilju traženja rješenja i usaglašavanja zajedničkih stavova među prodavcima i sa kupcem, donijeti odgovarajući zaključci, verifikovane odluke na organima upravljanja državnih fondova.

Sa kupcima je zaključeno nekoliko aneksa, povodom izmjena sljedećih ugovora o privatizaciji: HTP »Boka« AD – Herceg Novi, UTIP »Crna Gora« AD – Podgorica, »4. novembar Fabrika metalnih djelova« AD – Mojkovac, »4. novembar Fabrika namjenskih proizvoda« AD – Mojkovac i »Polimka« AD – Berane. Pripremljen je i aneks Ugovora o privatizaciji »Jekon« AD – Bijelo Polje. Održano je više sastanaka na temu rješavanja problema u privatizaciji »MMK Standard« AD – Nikšić.

Državni fondovi i Zavod su, takodje, razmatrali zahtjeve stečajnih upravnika »Duvankomerca« DOO – Podgorica, u stečaju i »Trgoprometa« AD – Cetinje, u stečaju, rješavajući o prenosu hipoteke na drugu imovinu društva, odnosno o

besplatnom ustupanju manjeg dijela imovine bivšim radnicima koji istu koriste više decenija kao jedino i nužno mjesto stanovanja.

Zavod za zapošljavanje se redovno uključivao u rješavanje tekućih problema u društvima u kojima još ima vlasništvo. Njegovi predstavnici su, također, učestvovali na redovnim i vanrednim Skupštinama akcionara tih društava.

U navedenom periodu blagovremeno su dostavljane informacije i dokumentacija na podnijete zahtjeve, bilo da je riječ o nadležnim državnim organima ili postupanju po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama.

Nastavljena je saradnja sa pravnim zastupnikom Zavoda za zapošljavanje po pitanjima pokrenutih sporova u vezi sa postupcima privatizacije, u kojima je Zavod stranka u postupku.

IV INOVIRANI PROGRAM ZA KONTINUIRANO STIMULISANJE ZAPOŠLJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA U CRNOJ GORI

U toku 2011. godine nastavljena je realizacija ovog Programa, održano je sedam programa edukacije preduzetnika, kojima je obuhvaćeno 77 lica, uvedeni su i novi sadržaji:

- obučavanje u ambijentu zamišljenog privrednog subjekta, tzv. virtuelno preduzeće,
- pružanje specijalističke obuke i edukacije iz oblasti poslovnih vještina korisnicima kredita za samozapošljavanje,
- dodjela subvencija poslodavcima za nova zapošljavanja mladih ne sezonskim poslovima, u eriodu 1.6 – 30.9.2011. godine.

1. Podnijeti zahtjevi za kredit

U 2011. godini podnijeto je 57 zahtjeva za dodjelu kredita, ukupne vrijednosti 360.000 Eur, čijom realizacijom bi se otvorila 72 nova radna mjesta. Od ovog broja, 20 zahtjeva (47,62% od ukupnog broja) podnijele su nezaposlene žene. Vrijednost njihovih projekata je 100.000 Eur, čijom realizacijom je planirano otvaranje 20 novih radnih mjesta.

Posmatrano po opštinama, najviše podnijetih zahtjeva je u: Bijelom Polju (15 ili 26,32%), Nikšiću i Podgorici (po 10 ili 17,54%).

2. Regionalne komisije

U posmatranom periodu regionalne komisije su pozitivno ocijenile 58 zahtjeva za kredit (obuhvaćeni i zahtjevi iz prethodnog perioda), u vrijednosti od 365.000 Eur, čijim finansiranjem bi se omogućilo zapošljavanje 73 radnika.

Nosioci 21 pozitivno ocijenjenog projekta (48,84% od svih pozitivno ocijenjenih) su žene. Ovim projektom, vrijednosti 105.000 Eur, se predviđa otvaranje 21 novog radnog mjesta.

3. Odobreni krediti

Na predlog Komisije za dodjelu kredita Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje je odobrio 57 kredita, vrijednih 354.500 Eur, čijom realizacijom je omogućeno otvaranje 71 novog radnog mjesta. Od ovog broja, 43 kredita su dodijeljena nezaposlenim licima (75,44% od ukupnog broja dodijeljenih kredita), dva preduzetnika su dobili kredit (3,51%), dok je 12 kredita namijenjeno pravnim licima (21,05%). Među odobrenim kreditima se nalazi 20 kredita, koji su dodijeljeni na osnovu zahtjeva koje su podnijele žene.

Najveći dio kreditnih sredstava je usmjeren u razvoj preduzetništva na sjeveru Crne Gore – 41 kredit ili 71,93% od ukupnog broja odobrenih, u vrijednosti od 235.000 Eur.

Najveći broj kredita je odobren u opštinama: Bijelo Polje (15 ili 26,32%), Nikšić (10 ili 17,54%) i Podgorica (9 ili 15,79%).

Kreditni su odobravani za projekte iz svih djelatnosti, u skladu sa planiranim regionalnim razvojem. Najviše odobrenih kredita je iz oblasti poljoprivrede i ribarstva (28 ili 49,12%). Slijede zanatstvo i lične usluge (9 ili 15,79%) i trgovina i ugostiteljstvo i turizam (po 7 ili 12,28%).

4. Isfinansirani krediti

U 2011. godini isfinansirano je 149 kredita, ukupne vrijednosti 998.000 Eur, namijenjenih otvaranju 200 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 126 kredita (84,56%) je dodijeljeno nezaposlenim licima, pet kredita (3,36%) je za preduzetnike, dok je 18 kredita (12,08%) namijenjeno pravnim licima.

Pripadnice ženskog pola su nosioci 52 isfinansirana kredita (41,27% isfinansiranih kredita za nezaposlena lica), u iznosu od 320.000 Eur.

5. Kontrola upotrebe sredstava

Od 193 iskontrolisana korisnika kredita, po ocjeni regionalnih komisija njih 122 ili 63,21% je u potpunosti namjenski iskoristilo sredstva.

U fazi ispunjenja obaveza je 41 korisnik kredita ili 21,24%.

Odobrena sredstva nenamjenski je iskoristilo 30 korisnika kredita (15,55%) i protiv njih je pokrenut postupak raskida ugovora o kreditu.

Od ukupnog broja iskontrolisanih korisnika kredita, 112 korisnika su lica koja su prošla edukacione seminare. Od navedenog broja, 66 korisnika (58,93%) je namjenski upotrijebilo sredstva. U fazi ispunjenja obaveza po osnovu dodijeljenih kreditnih sredstava nalaze se 33 (29,46%) korisnika kredita koja su prošla kroz edukaciju preduzetnika. Kada je u pitanju nenamjenska upotreba kreditnih sredstava, ona je zabilježena kod 13 (11,61%) korisnika kredita.

Većina postupaka raskida Ugovora o kreditu je pokrenuto zbog nezapošljavanja predviđenog broja radnika i neregistrovanja djelatnosti.

U 2011. godini 233 korisnika kredita je vratilo kredit.

6. Rad Komisije za dodjelu kredita

Komisija za dodjelu kredita se u 2011. godini sastajala devet puta. Na sjednicama su razmatrani zahtjevi za dodjelu kredita i molbe korisnika kredita.

Shodno ovlaštenjima, Komisija je Upravnom odboru Zavoda predložila da odobri 57 zahtjeva za dodjelu kredita i razmotrila 272 molbe korisnika kredita, koje su se odnosile na oproštaj dodijeljenog kredita ili odlaganje uplate rata dospjelih za plaćanje.

Komisija je na osnovu dokumentacije predložila Upravnom odboru i pokretanje postupka raskida ugovora o dodjeli kredita za 45 korisnika, zbog neispunjenja obaveza iz ugovora, i obustavu postupka raskida za 20 korisnika, koji su naknadno ispunili odredbe Ugovora o kreditu.

7. Virtuelna preduzeća

Zavod za zapošljavanje Crne Gore u saradnji sa Multidisciplinarnim obrazovnim centrom »Pamark« d.o.o iz Podgorice realizuje program Virtuelna preduzeća. Ovaj program je namijenjen, prije svega:

- Nezaposlenim licima sa srednjom i visokom stručnom spremom, mladima, tehnno-ekonomskim viškovima koji žele da se obuče za rad u kompanijama, i
- Nezaposlenim licima koja namjeravaju da osnuju sopstveno preduzeće.

Virtuelna preduzeća vjernim simuliranjem poslovnog ambijenta predstavljaju model poslovnog života i preduzetničkog svijeta, omogućavajući brzo i kvalitetno sticanje praktičnih znanja i vještina potrebnih za biznis.

Obuka u virtuelnim preduzećima predstavlja vrlo efikasan model učenja kroz rad, gdje polaznici simuliraju radni proces, od osnivanja samog preduzeća, izrade biznis plana, zapošljavanja do formiranja neophodnih službi unutar preduzeća, kao što su: služba prodaje, nabavke, kadrovsko odjeljenje, finansije i računovodstvo, marketing i sl. Virtuelna preduzeća se formiraju u potpunosti u skladu sa zakonskom regulativom koja važi za stvarna preduzeća, s tim da se ne registruju u Registru Privrednog suda.

Obuka se izvodi u grupama od 10 do 20 polaznika i traje 90 dana. Odvija se kao grupni rad (60% vremena) i samostalni rad (40% vremena). Iskustveno-interaktivni pristup u radu sa polaznicima je dominantan. U radu se primjenjuju raznovrsni oblici i metode, u skladu sa karakterom programa: radionice, diskusije, timski rad, prezentacije, primjeri iz prakse, igre uloga Zbog interaktivnog načina rada poželjno je da polaznici posjeduju osnovnu informatičku pismenost, kao i određeni nivo znanja iz engleskog jezika.

Prednost obuke u virtuelnom preduzeću se sastoji u tome što se polaznici periodično mijenjaju na radnim pozicijama, tako da svi oni tokom obuke prolaze sve sektore unutar virtuelnog preduzeća. U njemu sve funkcioniše kao realno preduzeće, osim stvarnog protoka proizvoda ili usluge koji se nude i stvarnog protoka novca.

U 2011. godini je uspostavljeno šest virtuelnih preduzeća, u kojima su obučena 92 polaznika. Programi su realizovani u opštinama Podgorica - 2 preduzeća, Bar - 2, Bijelo Polje - 1 i Berane - 1.

Od ukupnog broja obučenih, 34 lica su se zaposlila, dok je u toku tromjesečno praćenje za tri grupe, sa 47 polaznika, u Podgorici, Baru i Beranama.

8. Pružanje specijalističke obuke i edukacije iz oblasti poslovnih vještina korisnicima kredita za samozapošljavanje

Kod određenog broja pravnih lica i preduzetnika korisnika kredita evidentan je nedostatak znanja iz oblasti menadžmenta, poslovnog planiranja, marketinga, poslovne komunikacije i dr. koji su često uzrok loših poslovnih rezultata. Da bi se otklonili nedostaci, povećala efikasnost rada i ostvario poslovni uspjeh, neophodni su različiti vidovi edukacije koja će doprinijeti uspjehu biznisa i dovesti do značajnog napretka u ovoj oblasti.

Zavod je u skladu sa odlukom Upravnog odbora, od 3.11.2010. godine, objavio konkurs za izbor izvođača programa »Pružanje specijalističke obuke i edukacije iz

oblasti poslovnih vještina korisnicima kredita Zavoda za zapošljavanje Crne Gore«.

Ponude za izvođenje Programa Pružanje specijalističke obuke i edukacije podnosila su pravna lica koja se bave konsaltingom za vođenje biznisa sa odgovarajućim tehničko – tehnološkim i kadrovskim uslovima, neophodnim za realizaciju Programa.

U skladu sa kriterijumima konkursa za izbor izvođača programa odabrano je preduzeće »New Consulting« d.o.o. Podgorica, koje se bavi pružanjem specijalističke obuke i edukacije za vođenje biznisa. Vlasnik preduzeća i izvođač obuke je dr Vasilije Kostić, profesionalni menadžer, konsultant za mala i srednja preduzeća, predavač na mnogim javnim i internim seminarima obuke.

Edukacija je besplatna za pravna lica i preduzetnike, a seminar traje dva dana. Grupa koja se edukuje broji najmanje 10 učesnika. Edukacije su se izvodile u organizacionim jedinicama Zavoda u svim opštinama.

U 2011. godini održano je ukupno 11 seminara i u njima edukovano 159 pravnih lica i preduzetnika, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

Tabelarni pregled po biroima rada

RB	BIRO RADA	BROJ EDUKACIJA	BROJ POLAZNIKA
1.	Podgorica	2	32
2.	Bar	2	16
3.	Herceg Novi	1	17
4.	Nikšić	2	28
5.	Berane	1	22
6.	Bijelo Polje	1	12
7.	Pljevlja	2	32
8.	Ukupno:	11	159

9. Dodjela subvencija poslodavcima za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u periodu 1.6 – 30.9.2011. godine

Polazeći od značaja sezonskih poslova za privredu Crne Gore, stanja u oblasti sezonskog zapošljavanja koje karakteriše: veliko učešće strane radne snage u ukupnom broju zaposlenih na sezonskim poslovima, nedovoljno učešće mladih na sezonskim poslovima i potrebe da se sezonski poslovi legalizuju, na osnovu odluke Upravnog odbora Zavoda raspisan je Javni poziv poslodavcima za dodjelu subvencija za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u periodu 1. juna do 30. septembra 2011. godine. Visina subvencije za zapošljavanje jednog lica iznosila je 100 Eur mjesečno.

Pravo na subvenciju u iznosu od 100 Eur za zapošljavanje jednog lica mogao je da ostvari poslodavac pod uslovom:

- da je zaposlio lice do 25 godina starosti, koje je državljanin Crne Gore i koje nije bilo u radnom odnosu u posljednjih šest mjeseci;
- da je sa novozaposlenim licem zaključio ugovor o radu i izvršio prijavu o zasnivanju radnog odnosa u Poreskoj upravi Crne Gore;
- da se zaključeni ugovor o radu odnosi na rad u periodu od 1. juna do 30. septembra 2011. godine;
- da se odnosi na obavljanje sezonskih poslova u oblasti: turizma, ugostiteljstva, trgovine, poljoprivrede, građevinarstva, saobraćaja, komunalnih djelatnosti i drugih privrednih djelatnosti na području Crne Gore.

U navedenom periodu radilo je 1.500 lica, u prosjeku po 66 dana. Na osnovu 3.524 zahtjeva poslodavcima je dodijeljeno na ime subvencija ukupno 330.488,62 Eur. Prosječni subvencionisani iznos po jednom licu iznosi 220 Eur.

Posmatrano po djelatnostima, subvencije su dodijeljene za zapošljavanje u:

- turizmu i ugostiteljstvu – 2.337 ili 66,32% od ukupnog broja,
- trgovini – 875 (24,83%); i
- ostalim djelatnostima (8,85%).

V INFORMATIČKE AKTIVNOSTI

U okviru Informatičkog sistema Zavoda egzistira veliki broj programskih aplikacija koje pokrivaju sve segmente poslovnog sistema zapošljavanja. Programske aplikacije i baza podataka su centralizovane na republičkom nivou, čime je obezbijedena jedinstvenost podataka u realnom vremenu.

Rad Sektora za informatiku u izvještajnom periodu je, u najvećem dijelu, opredijeljen poslovima planiranim i započetim tokom 2010. godine.

Značajnije aktivnosti su:

- **Implementacija finansijskog dijela programskog paketa »Materijalno-novčana naknada nezaposlenih lica«**

Implementacija aplikacije „MNN” omogućila je automatizaciju poslova na evidentiranju zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu naknadu i rješavanja o pravu. Implementacijom postupka obračuna i isplate sredstava po osnovu priznatog prava i završetkom kampanje masovnog unosa podataka, stvorili su se neophodni preduslovi za uvođenje automatizovanog izvještavanja nadležnog poreskog organa o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima (IOPPD), za lica koja ostvaruju novčanu naknadu u skladu sa zakonom kojim se uređuje zapošljavanje.

- **Izrada projektnog zadatka za realizaciju aplikacije “Evidencija slobodnih radnih mjesta”**

Aplikacija »Evidencija slobodnih radnih mjesta« je jedna od početnih aplikacija implementiranih u Informatički sistem Zavoda (2001. godina). Njeno korektno funkcionisanje i nesmetan rad u paketu sa aplikacijom »Evidencija nezaposlenih lica« predstavlja osnov za kvalitetno obavljanje osnovnih funkcija iz oblasti zapošljavanja.

Međutim, promjene u tehnologiji rada Zavoda i pravnoj normativi koja se odnosi na vođenje evidencija u oblasti zapošljavanja, kao i povezivanje Zavoda sa sistemom Centralne registracije obveznika i osiguranika, učinile su da ova aplikacija, poslije desetak godina kontinuiranog uspješnog funkcionisanja, postane usko grlo u razvoju informatičkog sistema. Štaviše, zbog njene kompleksne arhitekture i objektivno prevaziđene tehnološke platforme na kojoj je bazirana, njeno, i korektivno i perfektivno, održavanje je vrlo otežano ili čak nemoguće.

Zbog toga je pripremljen odgovarajući projektni zadatak i pokrenuta procedura za provođenje postupka javne nabavke za izradu nove programske aplikacije »Evidencija slobodnih radnih mjesta«.

- **Inovacija projektnog zadatka za aplikaciju »Zapošljavanje stranaca« radi usaglašavanja sa izmjenama Zakona o zapošljavanju stranaca**

Iako je aplikacija „Zapošljavanje stranaca” jedna od novijih u informacionom sistemu Zavoda (2010. godine), nedavne izmjene Zakona o zapošljavanju stranaca učinile su da inovacija nekih njenih funkcionalnosti postane neophodna.

Izmjenama projektnog zadatka za izradu aplikacije „Zapošljavanje stranaca” obuhvaćene su zakonske promjene u pogledu vrste, forme, sadržaja i mjesta izdavanja radnih dozvola.

- **Implementacija nove (dopunjene) verzije aplikacije “Anketa poslodavaca”**

Za potrebe istraživanja i analize podataka o poslodavcima, realizovanim i očekivanim zapošljavanjima i strukturi postojeće i nedostajuće radne snage, prikupljenih u okviru projekta „Anketa poslodavaca”, inovirana je postojeća aplikacija i urađeno više od 50 statističkih izvještaja.

- **Realizacija završnog ispita programa “Osnove računarske pismenosti”**

Za potrebe završne provjere znanja polaznika programa informatičkog opismenjavanja nezaposlenih lica, urađene su dvije nove verzije automatizovanog Ispitnog kataloga.

- **Portal Crnogorska Berza Rada (CBR)**

Portal »CBR« (realizovan 2006. godine) funkcioniše u okviru sajta Zavoda (www.zzzcg.org) kao javni servis zapošljavanja, koji omogućava brzu razmjenu informacija između poslodavaca i tražioca zaposlenja putem Interneta, uz moderatorsku ulogu Zavoda. Postupak oglašavanja slobodnih radnih mjesta na portalu je potpuno automatizovan, tako da su informacije o aktuelnim poslovima dostupne svim zainteresovanim 24 časa dnevno.

U toku 2011. godine zabilježena su 162.554 posjetioca sajta, iz 118 zemalja, koji su tokom 606.347 posjeta pregledali 5.051.485 stranica (8,33 stranica/posjeti). U odnosu na prošlu godinu to je povećanje od 22% u broju posjetilaca, 34% u broju posjeta i 36% u broju pregledanih stranica, što svjedoči o interesovanju za usluge Zavoda. Prosječno vrijeme trajanja posjete bilo je oko 4 minuta. Najviše posjeta bilo je iz Crne Gore (519.308), zatim iz Srbije (45.106), Bosne i Hercegovine (10.073), Hrvatske (2.311) i Makedonije (2.262), ali i iz Rusije (1.003) i SAD (1.183).

- **SMS centar**

Od druge polovine 2005. godine, u okviru informacionog sistema Zavoda funkcioniše i SMS Centar. Slanjem odgovarajuće SMS poruke na broj **067 339 111** ili **069 339 111** svi zainteresovani korisnici naših usluga mogu dobiti potpune informacije o aktuelnim oglašenim slobodnim radnim mjestima ili informacije o raspoloživosti i strukturi određenih zanimanja na evidenciji Zavoda.

Od početka rada SMS Centra u sistemu je evidentirano ukupno 78.151 primljenih, odnosno 93.500 poslatih (u formi odgovora na primljeni upit) SMS poruka.

Tokom 2011. godine primljeno je ukupno 11.306 SMS poruka (prosječno 31 poruka dnevno), što je pad od oko 30% u odnosu na prošlu godinu.

- **Održavanje**

Uporedo sa ovim aktivnostima, odvijale su se i aktivnosti na korektivnom i perfekktivnom održavanju opreme, tehničke infrastrukture i postojećih programskih rješenja.

VI PRAVNA REGULATIVA

1) NORMATIVNA DJELATNOST

U toku 2010. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Učešće u izradi zakona:
 - Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i radu stranaca;
 - Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

- Učešće u izradi podzakonskih akata:
 - Pravilnika o načinu izdavanja radne dozvole za strance;
 - Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica;
 - Odluke o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2012. godinu.

- Izrada podzakonskih akata Zavoda za zapošljavanje Crne Gore:
 - Izmjena i dopuna Kolektivnog ugovora Zavoda za zapošljavanje,
 - Učešće u pripremi Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na područje Konika;
 - Učešće u pripremi Studije o održivom rješenju za stanovnike Konika;
 - Drugi pravni poslovi na sprovođenju zakona iz oblasti rada i zapošljavanja.

2) OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

Nakon prestanka radnog odnosa nezaposlena lica imaju pravo po osnovu osiguranja za slučaj nezaposlenosti na isplatu novčane naknade pod određenim uslovima. Uslovi za sticanje, ostvarivanje i prestanak prava, dužina perioda za koji se isplaćuje i visina novčane naknade utvrđeni su Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.

Ukupna sredstva koja su u 2011. godini izdvojena za novčanu naknadu iznose 13.996.961,98 eura.

Posmatrano prema vrsti novčane naknade, njih 2.628 ili 22,68% su korisnici redovne novčane naknade, 3.466 ili 29,91% su korisnici redovne novčane naknade čija je visina utvrđena u prethodnom Zakonu o zapošljavanju po čijim odredbama su i stekli pravo na taj iznos, dok su 5.492 ili 47,41% korisnici uvećane novčane naknade – mini penzije.

Broj korisnika novčane naknade se u 2011. godini, sa izuzetkom marta u odnosu na februar, smanjivao iz mjeseca u mjesec. Naredni pregled sadrži podatke o korisnicima novčane naknade, prema vrsti odnosno iznosu, na mjesečnom nivou.

Pregled isplata novčanih naknada u 2011. godini

Rb	Mjesec	NN – 33€		NN-58,70€		Mini penzija -97,86€		Ukupno	
		Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	Januar	4.031	177141.35	2.073	251941.88	7.235	876865.61	13.339	1305948.80
2	Februar	3.890	170356.69	2.248	239180.03	7.089	873827.12	13.227	1283363.84
3	Mart	3.874	168011.43	2.419	223821.97	6.965	863232.02	13.258	1256262.95
4	April	3.875	160963.92	2.387	204046.69	6.814	830467.73	13.076	1195478.34
5	Maj	3.807	159181.36	3.044	314119.65	6.118	734599.03	12.969	1207900.04
6	Jun	3.770	161525.38	2.326	189924.02	6.558	800250.05	12.654	1151699.45
7	Jul	3.709	160642.76	2.218	182478.58	6.446	804035.82	12.373	1157157.16
8	Avgust	3.640	121668.63	2.232	142440.38	6.266	610442.25	12.138	1087052.29
9	Septembar	3.584	149102.58	2.459	243508.89	6.055	738329.18	12.098	1130939.65
10	Oktobar	3.516	145604.86	2.588	262555.30	5.864	712297.48	11.968	1120857.64
11	Novembar	3.495	146028.57	2.635	241176.75	5.657	685387.43	11.787	1072593.75
12	Decembar	3.466	144571.05	2.628	215465.08	5.492	667671.85	11.586	1027707.98

3) JAVNE NABAVKE

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u izvještajnom periodu shodno Odlukama Upravnog odbora, objavio sedam Poziva na Otvoreni postupak javne nabavke i sproveo trinaest postupaka javne nabavke male vrijednosti (šoping metoda), te

okončao postupke po osnovu četiri objavljena Poziva na otvoreni postupak javne nabavke iz 2010. godine.

Otvoreni postupci javne nabavke su objavljeni na sajtu Direkcije javnih nabavki i oglašeni u dnevnom listu »Pobjeda«, dok su postupci nabavki šoping metodom sprovedeni nakon upućivanja zahtjeva za dostavljanje ponuda odnosno prikupljanja ponuda primjenom kriterijuma najniža ponuđena cijena.

Nakon sprovedenog postupka u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i datom ovlaštenju, direktor Zavoda je donio Odluke o izboru i zaključio ugovore sa najpovoljnijim ponuđačima u postupcima u kojima su odluke konačne.

U izvještajnom periodu, shodno Zakonu o javnim nabavkama vršene su nabavke neposrednim sporazumom i one nisu prelazile iznos od 2.000 eura.

4) PREGLED SUDSKIH SPOROVA

U toku 2011. godine Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u svojstvu tužioca ili tuženog vodio pred Osnovnim sudovima u Crnoj Gori i Privrednim sudovima u Podgorici i u Bijelom Polju sporove iz različitih pravnih osnova, kao što su: povraćaj kredita za samozapošljavanje po tužbama za raskih ugovora, zatim statusnih sporova, sporova iz osnova privatizacije i transformacije, naknada šteta, radnih odnosa i slično.

U sporovima za naplatu nevraćenih kredita za samozapošljavanje, na kraju 2011. godine vođeno je 312 sudskih postupaka (137, za kredite odobrene posredstvom bivše Banke za razvoj, i 175, za kredite odobrene posredstvom Montenegrobanke). U toku godine je nastavljena praksa utvrđivanja novih planova otplate preostalih dugovanja, kojom je dužnicima pružena još jedna prilika da pokušaju da, prema realnim mogućnostima, izmire dug. U protivnom, očekuje se pokretanje novih izvršnih postupaka, kojima će se tražiti naplata na novčanim potraživanjima žiranata, ovdje solidarnim dužnicima, kao i postupaka za prodaju nepokretnosti koje služe kao obezbjeđenje potraživanja po ugovorima o fiduciji sa Zavodom za zapošljavanje. Navedeni poslovi su trajnog karaktera, pa se u pojedinim fazama postupka nalaze pred različitim sudovima.

U sporovima iz osnova privatizacije i transformacije Zavod za zapošljavanje je utužen kao solidarni tuženi, zajedno sa Fondom za razvoj Crne Gore (pravni prethodnik Investiciono – razvojnog fonda AD) i Fondom PIO Crne Gore ili

samostalno. Pravni osnov u ovim sporovima je uglavnom poništaj ugovora o kupoprodaji akcija, naknada štete ili utvrđivanje broja ili vrijednosti akcija manjinskih akcionara. Sporovi se, u zavisnosti od faze u postupku, vode pred različitim sudovima (pred Privrednim sudovima u Crnoj Gori, zatim po žalbama pred Apelacionim sudom Crne Gore ili po reviziji i drugim vanrednim pravnim sredstvima pred Vrhovnim sudom Crne Gore), tako da se u određenom broju slučajeva ne može na potupno izvjestan način utvrditi vrijeme okončanja spora ni konačan ishod.

Broj predmeta iz osnova privatizacije i transformacije se mijenja i smanjen je u odnosu na prethodni period.

Međutim, broj predmeta iz drugih osnova se povećava, kao što su: krivični predmeti, u kojima se Zavod za zapošljavanje pojavljuje u svojstvu oštećenog, zatim fizička dioba imovine u preduzećima koja su transformisana i u kojima je Zavod za zapošljavanje akcionar (po osnovu vlasništva nad akcijama), radni sporovi i drugo, učestvovanje u upravnim i drugim postupcima, naročito kod Uprave za nekretnine, zatim određeni broj sudskih sporova koji su vraćeni na ponovni postupak, sporovi iz radnih odnosa i naknade štete i tekući poslovi u vezi sa istim.

Broj postupaka se ne može precizno izvesti, jer se mijenja u odnosu na fazu u kojoj se trenutno nalaze.

VII MEĐUNARODNA SARADNJA

Najznačajnije aktivnosti Zavoda u oblasti međunarodne saradnje u 2011.g. su bile potpisivanje Protokola o saradnji sa Nacionalnom službom za zapošljavanje Mađarske (19. maja) i Sporazuma o međusobnoj saradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje (19. jula), tokom posjeta delegacija ovih institucija Zavodu za zapošljavanje Crne Gore. Potpisivanjem ovih dokumenata intenzivira se i produbljuje saradnja sa ovim partnerskim institucijama.

U novembru je u službenoj posjeti Zavodu boravila direktorica Zavoda Republike Slovenije za zapošljavanje sa saradnicama. Cilj posjete je bio razmjena informacija i iskustava od zajedničkog interesa, a posebno: nova rješenja u profesionalnoj rehabilitaciji lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica i osavremenjavanje službe za zapošljavanje u cilju pružanja kvalitetnih usluga klijentima. Razmijenjene su informacije o statusu Sporazuma o socijalnom osiguranju između Republike Slovenije i Crne Gore.

Delegacije Zavoda koje je predvodio direktor, učestvovala su na dvije konferencije koje je organizovao Hrvatski zavod za zapošljavanje u okviru predsjedavanja Centrom javnih službi za zapošljavanje država Jugoistočne Evrope (CPESSEC). Shodno smjernicama Centra, javna služba zapošljavanja/članica organizuje tematske konferencije dva puta godišnje. U martu su održane VII direktorska i VI stručna konferencija. Tema direktorske konferencije je bila „Javne službe za zapošljavanje i dostojan rad”, a stručne „Uloga partnerstva u osmišljavanju i provođenju projekata”. U novembru su održane VIII direktorska konferencija na temu „Vještine za zelene poslove“ i VII stručna konferencija CPESSECa na temu „Mobilnost radne snage i EURES“. Delegacije Zavoda su prezentovale aktivnost i dostignuća u tematskim oblastima i razmijenile iskustva sa kolegama iz drugih JSZ.

Direktor i saradnici su učestvovali na konferenciji »Repozicioniranje javnih službi za zapošljavanje radi poboljšavanja izgleda za zapošljavanje mladih« koju su organizovali 'Mađarsko predsjedavanje 2011' i Mađarska javna služba za zapošljavanje, u Budimpešti od 27 do 29. aprila; na konferenciji »Međunarodni projekti za modernizaciju javnih službi za zapošljavanje: razmjena dobre prakse«, koju je početkom septembra organizovala Javna služba Rumunije za zapošljavanje. Na poziv Mađarske nacionalne službe za zapošljavanje, direktor sa saradnicima je krajem septembra boravio u uzvratnoj posjeti Nacionalnoj službi za zapošljavanje Mađarske.

U okviru priprema za pristup EU, direktor Zavoda je 6. aprila u Briselu učestvovao na 25. sastanku Kontakt grupe Zapadnog Balkana, koji je organizovao Evropski ekonomski i socijalni odbor/EESO. Tokom sastanka sa predstavnicima agencija za

zapošljavanje država potencijalnih kandidata je održana rasprava o politikama zapošljavanja na Zapadnom Balkanu, sa ciljem da se sagleda stanje i načini na koji agencije za zapošljavanje rješavaju problem nezaposlenosti. Jedan od ciljeva ove rasprave je i priprema 4. Foruma civilnog društva Zapadnog Balkana, koji će EESO organizovati tokom 2012, gdje će jedna od najznačajnijih tema biti zapošljavanje.

Predstavnica Zavoda je, u okviru šire delegacije institucija Crne Gore, učestvovala na sastanku Pododbora EU-Crna Gora o inovacijama, ljudskim resursima, informacionom društvu u socijalnoj politici, Brisel/Belgija, 12-14. April.

Na poziv organizatora iz međunarodne zajednice, određeni broj zaposlenih iz Zavoda je učestvovao na stručnim seminarima i konferencijama iz oblasti u kojoj rade i u studijskim posjetama.

U cilju upoznavanja sa najnovijim dostignućima u oblasti IT i njihove primjene u poslovanje Zavoda, IT inženjeri su posjetili svjetski sajam informatike CeBIT, Hannover/Njemačka (28.02 - 6.03.); učestvovali su na konferenciji CPESSECa „Elektronske usluge – od papirne obrade do uvođenja IT”, koja je održana u Sofiji/Bugarska, 8-11.05.; na međunarodnoj IT konferenciji Sinergija 11, pod sloganom »New Energy« koja je održana u Beograd/Srbija 18.-20.10; na međunarodnoj konferenciji o obrazovanju i novim tehnologijama učenja “EDULEARN11”, koju je organizovala Međunarodna asocijacija za tehnologiju, edukaciju i razvoj (IATED), u Barseloni 2-6.07; na konferenciji ”The Second International Conference eLearning - 2011” koja je u septembru održana u Beogradu, a bavila se pitanjima organizacije nastave na daljinu.

Tokom 2011.g. predstavnici Zavoda su učestvovali na konferenciji Svjetske asocijacije javnih službi za zapošljavanje/WAPES pod nazivom “Uloga i doprinos javnih službi za zapošljavanju izlasku iz krize”, koja je održana u Parizu/Francuska, 25-28. maja.

Institucije Evropske komisije su za potrebe lokalnog partnerstva u Crnoj Gori organizovale dvije studijske posjete za predstavnike socijalnih partnera na tržištu rada, u kojima su učestvovali i predstavnici Zavoda: »Unapređenje lokalnog partnerstva za zapošljavanje i razvoj ljudskih resursa i lokalnih inicijativa za zapošljavanje«, tokom koje su učesnici posjetili institucije i partnerske organizacije u Sloveniji i Austriji. U okviru projekta IPA 2008 “Reforma tržišta rada i razvoj radne snage” organizovana je studijska posjeta Briselu u cilju postizanja boljeg razumjevanja EU politike zapošljavanja i proširenja i uloge Evropske komisije u tom procesu. Učesnici su imali priliku da posjete Generalni direktorat za zapošljavanje, socijalna pitanja i inkluziju, GD za proširenje, Evropski parlament i druge institucije od značaja za područje tržišta rada i zapošljavanje.

Zaposleni koji se bave pitanjima cjeloživotnog obrazovanja i obuke učestvovali su u trening posjetama Univerzitetu Arhus/Danska (4-8.04.) i Univerzitetu Alkinte/Španija (23-27.05.), u okviru Tempus projekta „Uvođenje koncepta cjeloživotnog obrazovanja na Univerzitetu Crne Gore«, te u studijskoj posjeti koju je organizovao KulturKontakt Austria na temu »Inkluzivno obrazovanje u srednjim stručnim školama«, koja je održana od 29.11. - 3. 12. u Austriji.

Na poziv kolega iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, psiholozi ZZZCG su učestvovali na konferenciji „80 godina cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja u Republici Hrvatskoj: Novi izazovi i pristupi“, koja je održana u Zagrebu/Hrvatska 15-17. juna. Na konferenciji pod nazivom „Karijerno obrazovanje za Jugoistočnu Evropu – Investiranje u mlade za održivi ekonomski rast“ koja je održana u Sofiji/Bulgarska 8.11. okupili su se i razmijenili iskustva stručnjaci za profesionalnu orijentaciju i zainteresovane strane iz država Jugoistočne Evrope i EU država.

Zavod je, u skladu sa zakonskom regulativom, oformio Odjeljenje za internu reviziju i imenovao odgovarajuća lica za ove radne zadatke. Obzirom da je ovo za Zavod nova oblast, zaposleni u Odjeljenju su morali da prođu adekvatnu stručnu obuku. U tom smislu je u periodu 26.-29.09. obavljena posjeta Odjeljenju za internu reviziju Zavoda Republike Slovenije za zapošljavanje, kako bi se naši interni revizori upoznali sa specifičnostima ovog posla u oblasti zapošljavanja. Rukovodilac Odjeljenja za unutrašnju reviziju je učestvovao i na Konferenciji 2011 Asocijacije internih revizora/ IAS, koja je održana u Briselu/Belgija 3. i 4. oktobra.

Stručnjaci Zavoda su učestvovali na međunarodnim skupovima čije teme su bile: pružanje informacija u oblasti migracija (IOM, Tirana, 26.06-1.07); politike za aktiviranje nezaposlenih lica (ETF, Torino/Italija, februar); značaj prikupljanja kvalitetnih dokaza za izadu adekvatnih politika (ETF, Torino, 10. i 11.05); zaštita i očuvanje zdravlja na radnom mjestu (MOR/SSA, Istambul/Turska 11-15.09; vaučerska šema za inovacije (OECD, Ljubljana/Slovenija, 20-22.07); koncepti i metode za ocjenu uticaja programa aktivne politike zapošljavanja na tržište rada (MOR, Sofija/Bugarska, 25-30.09), i druge.

Na poziv i u organizaciji Ambasade Austrije u Beogradu, zaposleni koji su angažovani na realizaciji projekata prekogranične saradnje učestvovali su na regionalnom seminaru „Praktično iskustvo sa projektima EU u oblasti socijalne politike“ (29-31.03). Pored toga, obavljen je veliki broj uzajamnih posjeta sa partnerskim institucijama iz susjednih država, u okviru realizacije IPA projekata prekogranične saradnje.

Predstavnica Zavoda je početkom oktobra u okviru delegacije Crne Gore učestvovala u odbrani Inicijalnog izvještaja Crne Gore o primjeni Konvencije o

eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), koja je održana u Ženevi/Švajcarska.

Zavod je krajem februara posjetila delegacije koju su činili predstavnici Generalnog direktorata za zapošljavanje i Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori. Sastanak je održan u okviru posjete šire delegacije Evropske komisije i treće Javne rasprave o Strateškom okviru usklađenosti i Operativnim programima za III i IV IPA komponentu, u okviru priprema Crne Gore za pristup Evropskoj uniji. Cilj posjete je bio da predstavnici Evropske komisije sagledaju trenutno stanje na tržištu rada Crne Gore, te da sa predstavnicima Zavoda razmijene mišljenje o Operativnom programu za IV komponentu IPA programa. Naime, Crna Gora je u periodu prije sticanja statusa države kandidata raspolagala sredstvima iz prve dvije IPA komponente, „Podrška tranziciji i izgradnja institucija” i ”Prekogranična saradnja”. Sticanjem statusa države kandidata, otvorene su mogućnosti da Crna Gora koristi i preostale tri IPA komponente. Za Zavod za zapošljavanje je relevantna IV komponenta - Razvoj ljudskih resursa, u kojoj je jedan od korisnika i nosilaca aktivnosti. Nadležne institucije u Crnoj Gori preduzimaju aktivnosti za uvođenje decentralizovanog sistema implementacije, čime će se vlasništvo nad upravljanjem IPA sredstvima prenijeti sa Evropske komisije na administraciju Crne Gore.

Tokom godine, menadžment Zavoda je primio u nekoliko službenih posjeta delegacije Evropske fondacije za obuku iz Torina, Svjetske banke, Međunarodnog monetarnog fonda. Ostvareni su brojni kontakti i saradnja sa predstavnicima međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori, kao i sa predstavnicima međunarodnih institucija i partnerskih službi za zapošljavanje u inostranstvu.

VIII STATISTIKA TRŽIŠTA RADA

1. EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA

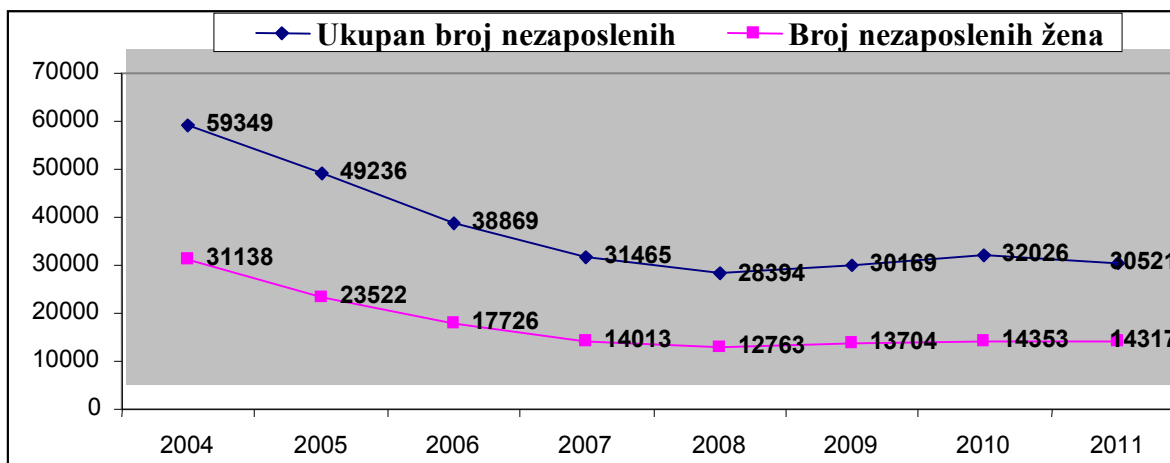
1.1. Kretanje nezaposlenosti

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje na dan 31. decembar 2011. godine nalazilo se 30.521 nezaposleno lice (žena je bilo 14.317 ili 46,91%).

U odnosu na 31.12.2010. godine (32.026 lica, a od toga 14.353 žena ili 44,81%) broj nezaposlenih je smanjen za 1.505 lica ili za 4,7%.

Na narednom grafiku prikazano je kretanje nezaposlenosti u periodu 2004. do 2011. godine.

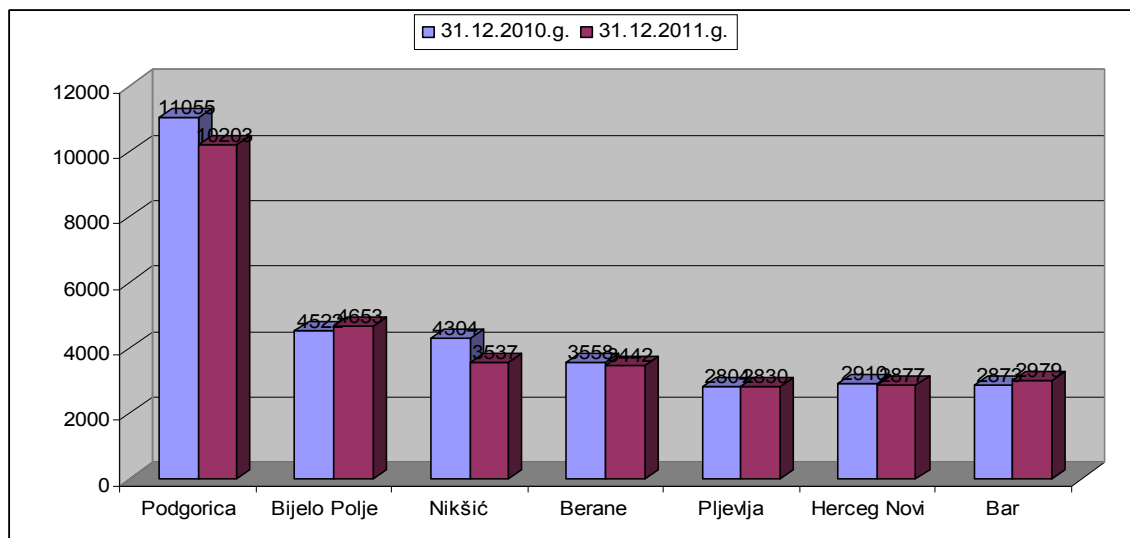
**Kretanje nezaposlenosti
(period 2004 – 2011)**

Najviše nezaposlenih (na dan 31.12.2011. godine) imali su Biro rada Podgorica (sa kancelarijama u Kolašinu, Danilovgradu i Cetinju) - 10.203 lica ili 33,43% od ukupnog broja nezaposlenih (31.12.2010. godine - 11.055 ili 34,52%) i Biro rada Bijelo Polje (sa Kancelarijom Mojkovac) - 4.653 lica ili 15,25% (31.12.2010. godine - 4.522 ili 14,12%).

Najmanji broj nezaposlenih lica je na području Biroa rada Pljevlja (sa kancelarijom Žabljak) - 2.830 ili 9,27% (31.12.2010. godine - 2.804 ili 8,76%), Biroa rada Herceg Novi (sa kancelarijama u Kotoru i Tivtu) - 2.877 ili 9,43% (31.12.2010. godine - 2.910 ili 9,09%) i Biroa rada Bar (sa kancelarijama Budva i Ulcinj) - 2.979 lica ili 9,76% (31.12.2010. godine - 2.873 ili 8,97%).

Nezaposlenost po biroima rada
- na dan 31.12.2010. i 31.12.2011. godine -

Nezaposlenost je najviše porasla u Birou rada Bar (indeks 103,69), Birou rada Bijelo Polje (indeks 102,90) i Birou rada Pljevlja (indeks 100,93). U ostalim biroima rada se nezaposlenost smanjila. Najveće smanjenje nezaposlenosti je evidentirano u Birou rada Nikšić (indeks 82,18) i u Birou rada Podgorica (indeks 92,29).

Promjene broja nezaposlenih
– po biroima rada i kancelarijama –

Rb	Biro rada – kancelarija	31.12.2010.	%	31.12.2011.	%	Odnosi 4:2	
						Nom. razlika	Index
						1	2
1	Podgorica	8088	25.25	7296	23.90	-792	90.21
2	Cetinje	1512	4.72	1476	4.84	-36	97.62
3	Danilovgrad	834	2.6	785	2.57	-49	94.12
4	Kolašin	621	1.94	646	2.12	25	104.03
5	Biro rada Podgorica	11055	34.52	10203	33.43	-852	92.29
6	Berane	1759	5.49	1759	5.76	0	100.00
7	Andrijeвица	366	1.14	360	1.18	-6	98.36
8	Plav	431	1.35	291	0.95	-140	67.52
9	Rožaje	1002	3.13	1032	3.38	30	102.99
10	Biro rada Berane	3558	11.11	3442	11.28	-116	96.74
11	Herceg Novi	1139	3.56	1121	3.67	-18	98.42
12	Kotor	971	3.03	958	3.14	-13	98.66
13	Tivat	800	2.5	798	2.61	-2	99.75
14	Biro rada H. Novi	2910	9.09	2877	9.43	-33	98.87

15	Nikšić	3997	12.48	3275	10.73	-722	81.94
16	Šavnik	148	0.46	107	0.35	-41	72.30
17	Plužine	159	0.5	155	0.51	-4	97.48
18	Biro rada Nikšić	4304	13.44	3537	11.59	-767	82.18
19	Pljevlja	2539	7.93	2558	8.38	19	100.75
20	Žabljak	265	0.83	272	0.89	7	102.64
21	Biro rada Pljevlja	2804	8.76	2830	9.27	26	100.93
22	Bijelo Polje	3755	11.72	3982	13.05	227	106.05
23	Mojkovac	767	2.39	671	2.20	-96	87.48
24	Biro rada Bijelo Polje	4522	14.12	4653	15.25	131	102.90
25	Bar	1406	4.39	1453	4.76	47	103.34
26	Budva	641	2	705	2.31	64	109.98
27	Ulcinj	826	2.58	821	2.69	-5	99.39
28	Biro rada Bar	2873	8.97	2979	9.76	106	103.69
29	CRNA GORA	32026	100	30521	100	-1505	95.30

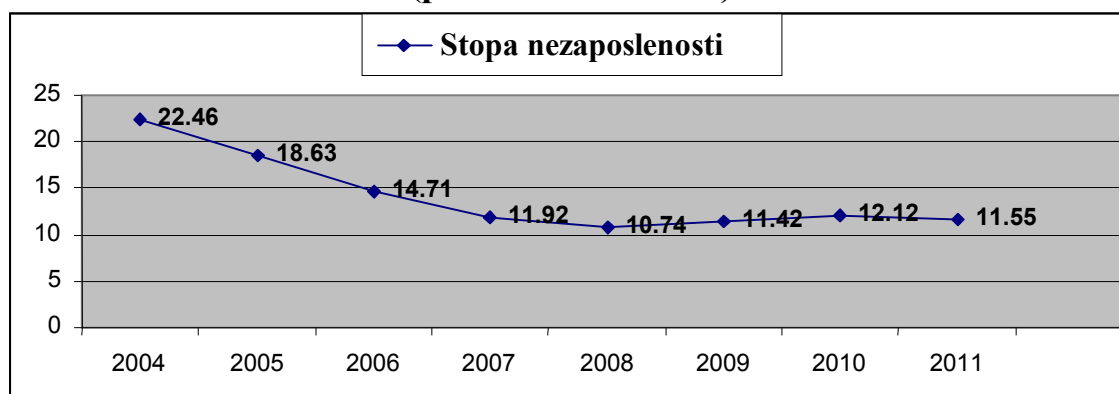
Posmatrano po opštinama nezaposlenost je najviše porasla u Budvi (indeks 109,98), Bijelom Polju (indeks 106,05) i Kolašinu (indeks 104,03). Najveće smanjenje nezaposlenosti je evidentirano u opštinama Plav (indeks 67,52), Šavnik (indeks 72,3) i Nikšić (indeks 81,94).

1.2. Stopa nezaposlenosti

Stopa nezaposlenosti na dan 31. decembar 2011. godine iznosila je 11,55%, a na isti dan 2010. godine 12,12% (manja za 4,70%).

Na narednom grafiku prikazano je kretanje stope nezaposlenosti u periodu 2004. do 2011. godine, a zatim slijedi pregled sa uporednim podacima o kretanju stope na kraju 2010. i 2011. godine na nivou opština i grafički prikaz sa podacima za 2011. godinu.

**Stopa nezaposlenosti
(period 2004 – 2011)**

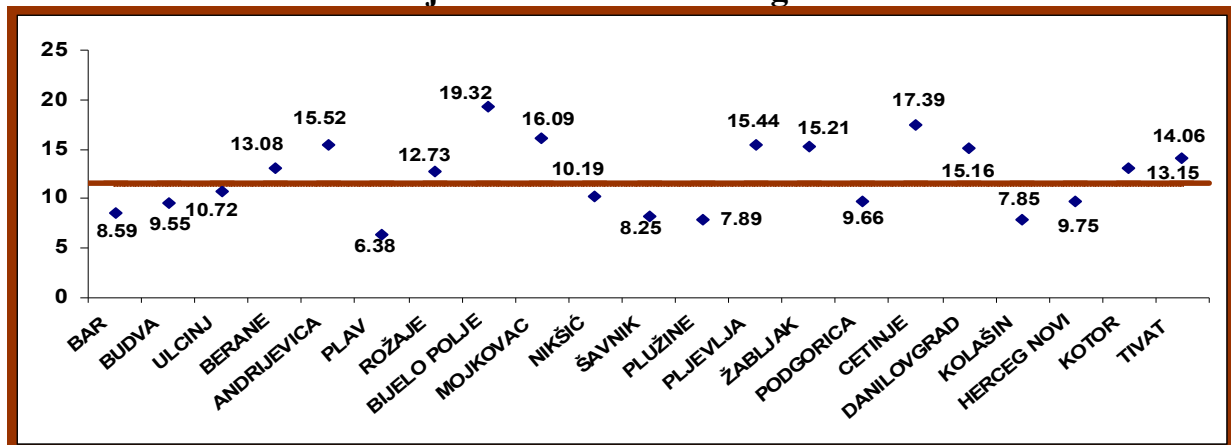

Stopa nezaposlenosti po opštinama
- stanje na 31.12.2010. i 31.12.2011. godine -

	Opština	2010.	2011.	Nominalna razlika	Indeks
Rb	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	Andrijevica	15.78	15.52	-0.26	98.35
2	Berane	13.08	13.08	0	100.00
3	Budva	8.69	9.55	0.86	109.90
4	Bijelo Polje	18.22	19.32	1.10	106.04
5	Bar	8.31	8.59	0.28	103.37
6	Cetinje	17.82	17.40	-0.42	97.64
7	Danilovgrad	12.11	11.39	-0.72	94.05
8	Herceg Novi	7.98	7.85	-0.13	98.37
9	Kotor	9.88	9.75	-0.13	98.68
10	Kolašin	14.58	15.16	0.58	103.98
11	Mojkovac	18.39	16.09	-2.30	87.49
12	Nikšić	12.44	10.19	-2.25	81.91
13	Podgorica	10.70	9.66	-1.04	90.28
14	Plav	9.45	6.38	-3.07	67.51
15	Plužine	8.09	7.89	-0.20	97.53
16	Pljevlja	15.33	15.44	0.11	100.72
17	Rožaje	12.36	12.73	0.37	102.99
18	Šavnik	11.41	8.25	-3.16	72.30
19	Tivat	13.18	13.15	-0.03	99.77
20	Ulcinj	10.78	10.72	-0.06	99.44
21	Žabljak	14.82	15.21	0.39	102.63
22	Crna Gora	12.12	11.55	-0.57	95.30

Najmanje stope nezaposlenosti su u opštinama Plav (6,38%), Herceg Novi (7,85%) i Plužine (7,89%), a najviše u opštinama: Bijelo Polje (19,32%), Cetinje (17,40%) i Mojkovac (16,09%).

Prikaz kretanja stope nezaposlenosti po opštinama
- stanje na dan 31.12.2011. godine -

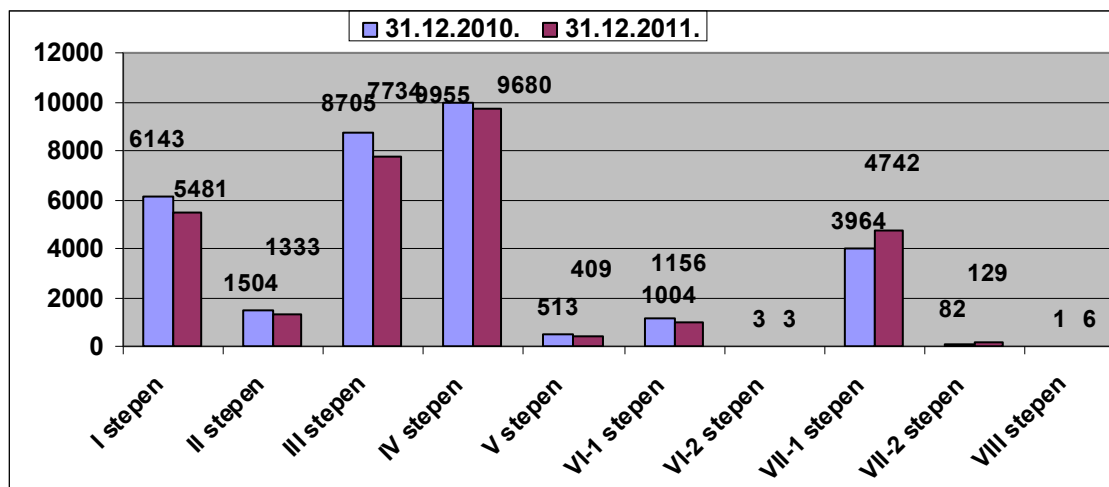
1.3. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih lica

Jedan od osnovnih pokazatelja nezaposlenih lica je njihova kvalifikaciona struktura. U narednom pregledu prikazano je kretanje broja nezaposlenih lica (posebno žena) u 2011. u odnosu na 2010. godinu, posmatrano prema stepenima stručne spreme, kao i apsolutne i relativne razlike između dva perioda.

Nezaposleni - prema stepenima stručne spreme –

Stepen stručne spreme	31.12.2010. godine		31.12.2011. godine		Odnosi 4:2	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
1	4	5	4	5	6	7
I stepen	6143	2053	5481	1970	-662	89.22
II stepen	1504	702	1333	643	-171	88.63
III stepen	8705	3111	7734	2790	-971	88.85
IV stepen	9955	5426	9680	5381	-275	97.24
V stepen	513	51	409	39	-104	79.73
VI-1 stepen	1156	542	1004	492	-152	86.85
VI-2 stepen	3	1	3	0	0	100.00
VII-1 stepen	3964	2425	4742	2924	778	119.63
VII-2 stepen	82	41	129	75	47	157.32
VIII stepen	1	1	6	3	5	600.00
Ukupno:	32026	14353	30521	14317	-1505	95.30

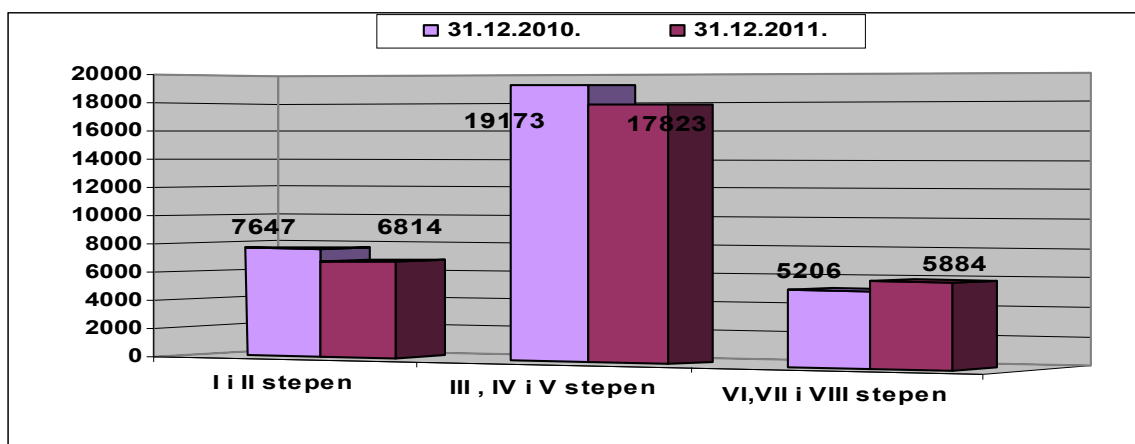
Nezaposleni - prema stepenu stručne spreme –

Na osnovu datih pokazatelja može se konstatovati da se u toku 2011. godine smanjio broj nezaposlenih lica u skoro svim kvalifikacijama (izuzev lica sa VII-1, VII-2 i VIII stepenom stručne spreme). Od toga, najveće promjene u apsolutnom iznosu su evidentirane kod lica sa III, VII-1 i I stepenom stručne spreme, kao i kod lica sa VII-2, V i VII-1 stepenom stručne spreme u relativnom iznosu.

Kada je u pitanju kretanje kvalifikacione strukture u 2011. godini, na evidenciji Zavoda nalazi se 6.814 ili 22,33% nekvalifikovanih i polukvalifikovanih lica (31.12.2010. godine – 7.647 ili 23,87%). Nezaposlenih sa III, IV i V stepenom obrazovanja ima 17.823 ili 58,40% (31.12.2010. godine – 19.173 ili 59,87%), a sa VI, VII i VIII stepenom obrazovanja ima 5.884 lica ili 19,28% (31.12.2010. godine – 5.206 ili 16,26%).

Nezaposleni - prema kvalifikacionoj strukturi -

1.4. Starosna struktura nezaposlenih lica

Na evidenciji Zavoda na dan 31.12.2011. godine bilo je 10.238 lica starijih od 50 godina ili 33,54% od ukupnog broja nezaposlenih (na dan 31.12.2010. godine – 12.056 ili 37,64%), što znači da se smanjilo učešće ove kategorije u ukupnom broju nezaposlenih lica. Broj lica starih između 40 i 50 godina iznosio je 5.336 ili 486 manje u odnosu na isti dan 2010. godine, dok nezaposlena lica starija od 40 godina i dalje učestvuju sa više od 50% u ukupnom broju nezaposlenih (51,03%).

Na evidenciji se nalazi i 5.529 nezaposlenih lica mlađih od 25 godina, što čini 18,11% od ukupnog broja. Podaci za 2010. godinu su - 5.298 ili 16,54%, što znači da se i apsolutno i relativno povećala nezaposlenost mladih.

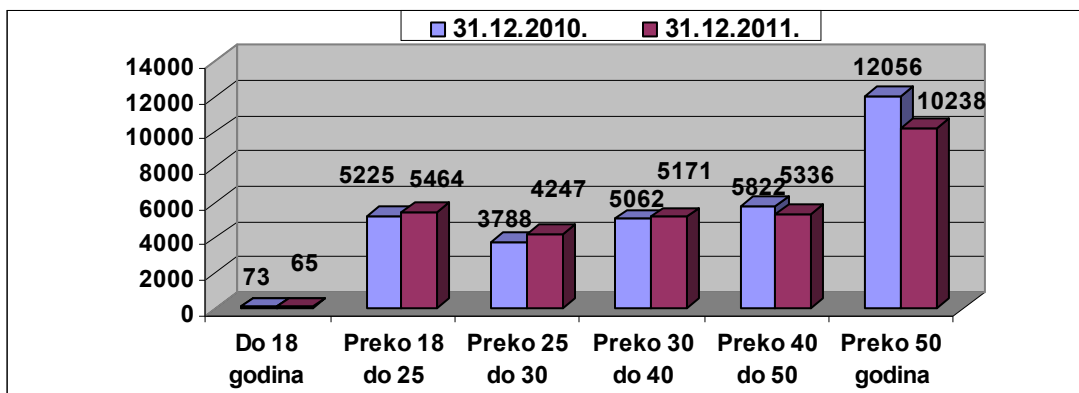
U narednom pregledu prikazani su nezaposleni, prema godinama starosti, a potom slijedi i grafički prikaz.

Nezaposleni - prema godinama starosti –

Starosna grupa	31.12.2010. godine		31.12.2011. godine		Odnosi 4:2	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Do 18 godina	73	34	65	36	-8	89.04
Preko 18 do 25	5225	2496	5464	2655	239	104.57
Do 25 godina	5298	2530	5529	2691	231	104.36
Preko 25 do 30	3788	1992	4247	2215	459	112.12
Preko 30 do 40	5062	2676	5171	2815	109	102.15
Preko 40 do 50	5822	2995	5336	2829	-486	91.65
Preko 50 godina	12056	4160	10238	3767	-1818	84.92
Ukupno:	32026	14353	30521	14317	-1505	95.30

Na narednom grafiku prikazano je stanje nezaposlenih prema godinama starosti, na kraju 2011. i na isti dan 2010. godine.

Nezaposleni - prema godinama starosti –

1.5. Struktura nezaposlenih lica prema dužini radnog staža

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje nalaze se lica koja nemaju radni staž i ostala nezaposlena lica, koja se mogu kategorisati prema dužini radnog staža.

Na dan 31.12.2011. godine na evidenciji je bilo 7.310 lica ili 23,95% od ukupnog broja nezaposlenih (31.12.2010. godine – 6.990 lica ili 21,83%), koji su prvi put

tražili posao (lica bez radnog staža). Njihovu strukturu čine: lica bez kvalifikacija (I i II stepen) – 1.250 ili 17,10%, kvalifikovana lica (III, IV i V stepen) – 3.798 ili 51,96% i lica sa višim i visokim obrazovanjem (VI, VII i VIII stepen) – 2.262 ili 30,94%.

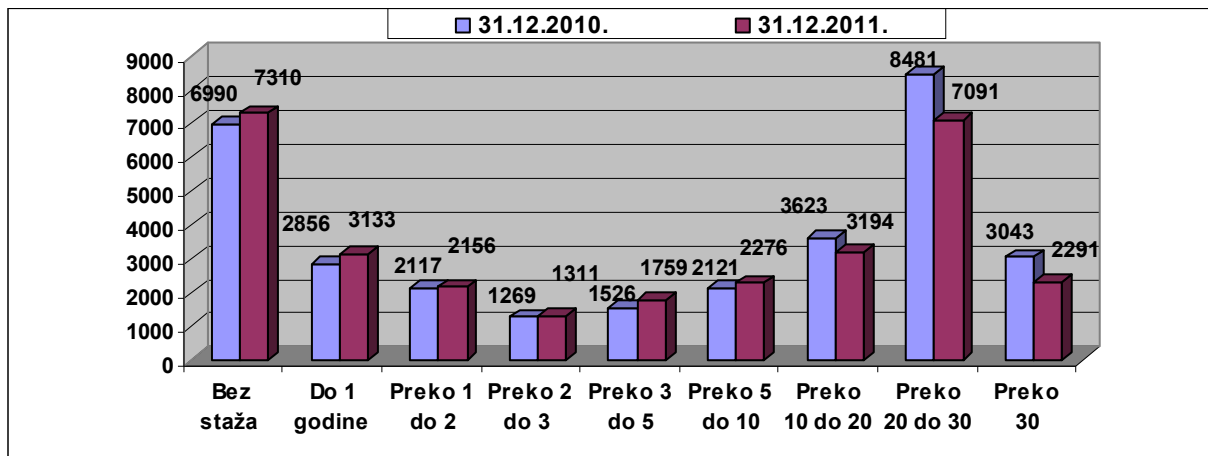
Kada je u pitanju kategorija nezaposlenih lica koja su radila prije nego su se prijavili na evidenciju Zavoda za zapošljavanje, treba istaći da je u toku 2011. godine smanjen broj lica sa evidentiranim radnim stažom.

U narednom pregledu prikazana je struktura nezaposlenih lica prema dužini njihovog radnog staža.

Nezaposleni - prema dužini radnog staža -

Rb	Radni staž <i>1</i>	31.12.2010. godine		31.12.2011. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
		<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	Bez staža	6990	3431	7310	3585	320	104.58
2	Do 1 godine	2856	1478	3133	1661	277	109.70
3	Preko 1 do 2	2117	1177	2156	1226	39	101.84
4	Preko 2 do 3	1269	721	1311	749	42	103.31
5	Preko 3 do 5	1526	868	1759	1008	233	115.27
6	Preko 5 do 10	2121	1156	2276	1253	155	107.31
7	Preko 10 do 20	3623	1714	3194	1561	-429	88.16
8	Preko 20 do 30	8481	3273	7091	2807	-1390	83.61
9	Preko 30	3043	535	2291	467	-752	75.29
10	Sa stažom (2 do 9)	25036	10922	23211	10732	-1825	92.71
11	Ukupno:	32026	14353	30521	14317	-1505	95.30

Nezaposleni - prema dužini radnog staža -

1.6. Struktura nezaposlenih lica prema dužini traženja posla

Od ukupnog broja nezaposlenih na dan 31.12.2011. godine (30.521 lica), 17.693 lica ili 57,97% traže zaposlenje duže od godinu dana (podaci na 31.12.2010. godine su 17.909 ili 55,92%), što znači da je dugoročna nezaposlenost smanjena za 3,67 %.

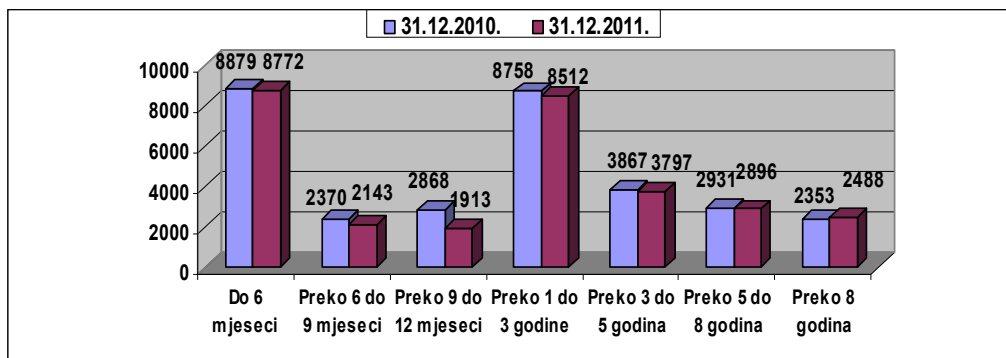
Zaposlenje duže od tri godine traži 9.181 lice ili 30,08% od ukupnog broja nezaposlenih (31.12.2010 – 9.151 ili 28,57%), a duže od pet godina posao traži 5.384 lica ili 17,64% (31.12.2010 – 5.284 ili 16,50%).

U narednom pregledu prikazani su podaci o nezaposlenima, sa aspekta dužine traženja posla, a potom slijedi i grafički prikaz.

Nezaposleni - prema dužini traženja posla -

Rb	Dužina traženja zaposlenja	31.2.2010. godine		31.12.2011. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	Do 6 mjeseci	8798	4394	8772	4424	-26	99.70
2	Preko 6 do 9 mjeseci	2370	1140	2143	1063	-227	90.42
3	Preko 9 do 12 mjeseci	2868	1202	1913	934	-955	66.70
4	Do 1 godine (1 do 3)	14117	6736	12828	6421	-1289	90.87
5	Preko 1 do 3 godine	8758	4159	8512	4189	-246	97.19
6	Preko 3 do 5 godina	3867	1399	3797	1600	-70	98.19
7	Preko 5 do 8 godina	2931	979	2896	1048	-35	98.81
8	Preko 8 godina	2353	1080	2488	1059	135	105.74
9	Preko 1 godine (5 do 8)	17909	7617	17693	7896	-216	98.79
10	Ukupno:	32026	14353	30521	14317	-1505	95.30

Nezaposleni - prema dužini traženja posla -

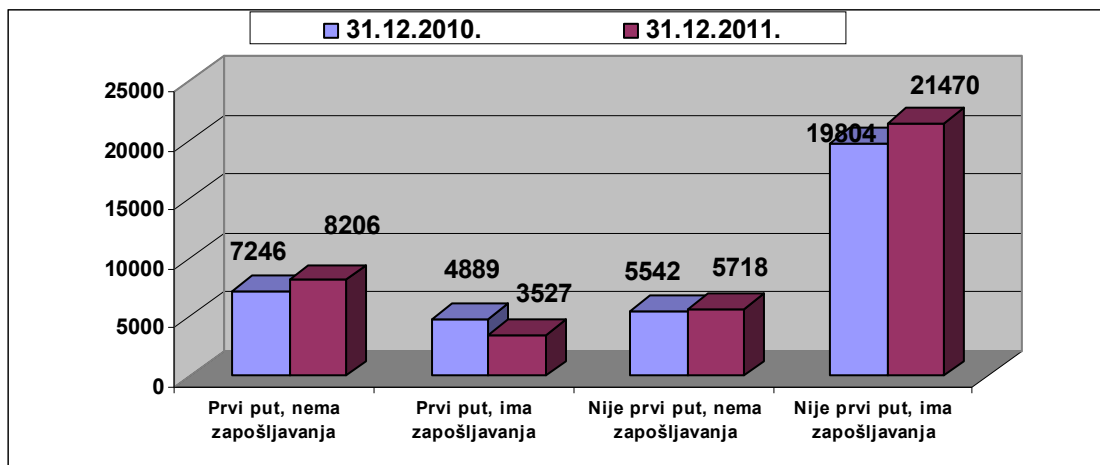
1.7. Novoprijavljena lica

U 2011. godini na evidenciju Zavoda za zapošljavanje se prijavilo 38.921 lica (1.080 ili 2,85% lica više u odnosu na 2010. godinu). Od tog broja, 11.733 ili 30,14% se prijavilo prvi put, dok su se ostali (27.188 lica ili 69,86%) već prijavljivali na evidenciju Zavoda.

Novoprijavljena lica

Rb	Novoprijavljeni	31.12.2010.		31.12.2011.		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
		1	2	3	4	5	6
1	Prvi put, nema radnog staža	7246	3533	8206	3940	960	113.25
2	Prvi put, ima radnog staža	4889	1929	3527	1463	-1362	72.14
3	Nije prvi put, nema radnog staža	5542	2899	5718	3051	176	103.18
4	Nije prvi put, ima radnog staža	19804	10090	21470	11044	1666	108.41
5	UKUPNO:	37481	18451	38921	19498	1440	103.84

Novoprijavljena lica

Najviše novoprijavljenih je u starosnoj dobi od 18 do 25 godina – 11.995 ili 30,82% i od 25 do 30 godina – 7.523 ili 19,33%, što čini više od polovine svih novoprijavljenih lica.

Od ukupnog broja novoprijavljenih nezaposlenih lica, 13.924 ili 35,78% su lica koja nemaju radni staž, dok se na evidenciju nezaposlenih u 2010. godini prijavilo 24.997 lica ili 64,22% od ukupnog broja novoprijavljenih, koji imaju radno iskustvo (staž).

1.8. Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

U 2011. godini oglašeno je 44.958 slobodnih radnih mjesta na osnovu 24.147 prijava o slobodnim radnim mjestima, što je za 5.790 ili 17,63% više nego u 2010. godini (39.168).

Od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, 4.316 ili 9,60% je radni odnos na neodređeno vrijeme, 27.215 ili 60,53% je radni odnos na određeno vrijeme, 2.186 ili 4,86% su pripravnici i 11.241 ili 25,01% su ostale vrste radnog odnosa (pripravnik – volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, sezonski poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanje invalida).

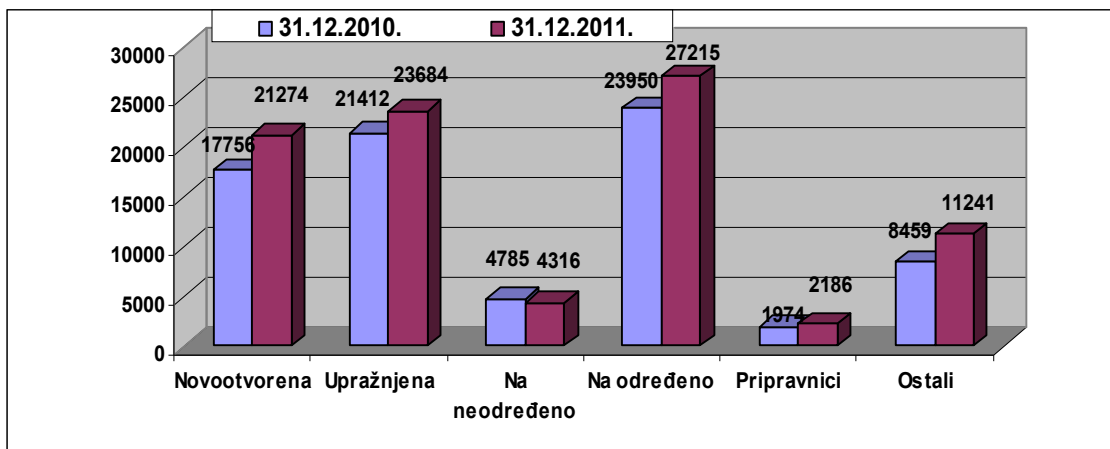
Posmatrano prema vrsti radnog mjesta, 21.274 ili 47,32% su novootvorena radna mjesta, a 23.684 ili 52,68% su upražnjena radna mjesta.

Od ukupno oglašanih slobodnih radnih mjesta, 42.772 ili 95,14% su potrebe za radnicima, a 2.186 ili 4,86% su iskazane potrebe za pripravnicima.

Oglašena slobodna radna mjesta - prema vrsti radnog mjesta, radnog odnosa i stručnoj spremi –

Rb	Stepen stručne spreme	Ukupno	Vrsta radnog mjesta		Vrsta radnog odnosa			
			Novootvorena	Upražnjena	Na neodređeno	Na određeno	Pripravnici	Ostali
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1	I	18795	11808	6987	1836	9534	6	7419
2	II	2860	1636	1224	293	1284	0	1283
3	III	6117	2507	3610	510	4256	4	1347
4	IV	8501	2473	6028	831	6551	160	959
5	V	216	54	162	12	123	1	80
6	VI-1	560	173	387	71	372	50	67
7	VI-2	4	2	2	1	2	1	0
8	VII-1	7757	2577	5180	725	4991	1958	83
9	VII-2	112	33	79	25	78	6	3
10	VIII	36	11	25	12	24	0	0
11	Ukupno	44958	21274	23684	4316	27215	2186	11241

Oglašena slobodna radna mjesta - prema vrsti radnog mjesta i radnog odnosa -

Najviše oglašeni slobodni radni mjesta odnosi se na I stepen stručne spreme - 18.795 ili 41,81% od ukupnog broja oglašeni slobodni radni mjesta, zatim na IV stepen – 8.501 ili 18,91% i VII-1 stepen – 7.757 ili 17,25%.

Najviše slobodni radni mjesta oglašeno je u Podgorici – 15.172 ili 33,74% od ukupnog broja, zatim u Budvi – 8.295 ili 18,45% i Herceg Novom - 4.837 ili 10,76%.

Najviše oglašeni slobodni radni mjesta je u turizmu i ugostiteljstvu (9.205 ili 20,47%), trgovini, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo (8.399 ili 18,68%) i gradjevinarstvu (4.452 ili 9,9%).

1.10. Zapošljavanje i zaposlenost

Prema informacijama dobijenim od strane poslodavaca putem obrasca E3, u 2011. godini je posredstvom Zavoda za zapošljavanje zaposleno 22.347 lica, što je za 3.581 ili 19,08% lica više u odnosu na 2010. godinu (18.766 lica).

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom obrazovanja - 6.396 ili 28,62% od ukupnog broja, sa VII-1 - 4.405 ili 19,71%, dok je najmanje evidentirano zapošljavanja lica sa VIII stepenom obrazovanja – 6 ili 0,026%.

Najviše lica se zaposlilo u Podgorici – 8.258 ili 36,96% od ukupnog broja. U opštini Herceg Novi je zaposleno 3.485 lica ili 15,59%, dok je u Baru u 2011. godini zaposleno 1.600 ili 7,14%. Najmanje zapošljavanja je bilo u opštinama: Andrijevići – 24, Šavniku – 20 i Rožajama – 4 lica.

Prema podacima Zavoda za statistiku Crne Gore – MONSTAT-a, u Crnoj Gori je prosječan broj zaposlenih za prvih deset mjeseci 2011. godine iznosio 163.396, što je za 844 ili 0,52% više u odnosu na isti period u 2010. godini (162.552).

Broj zaposlenih je povećan kod 7 od 15 sektora djelatnosti (naredni pregled). Najveći porast u apsolutnom smislu je zabilježen u sektoru djelatnosti trgovina na veliko i malo, opravka – 3.032 (indeks 108,71), zatim u sektoru djelatnosti ostale komunalne, društvene i lične usluge – 1.352 (indeks 113,58), dok se najmanje povećao broj zaposlenih u sektoru djelatnosti proizvodnja električne energije – 158 (indeks 103,59). Najveće smanjenje broja zaposlenih je zabilježeno u sektoru djelatnosti gradjevinarstvo – 2.677 (indeks 75,40), a zatim u sektoru djelatnosti prerađivačke industrije – 2.044 (indeks 87,78). Najmanje se smanjio broj zaposlenih u sektoru djelatnosti saobraćaja, skladištenja i veze – 70 (indeks 99,41).

Zaposleni
- po sektorima djelatnosti -

Sektor	Period		Razlika 2 i 3	
	Ø I-X	Ø I-X	Nominalna	Index
	2010	2011	3-2	3:2
1	2	3	4	5
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	2411	2640	229	109.50
Ribarstvo	102	102	0	100.00
Vadjenje ruda i kamena	2387	2044	-343	85.63
Preradjivačka industrija	16733	14689	-2044	87.78
Proizvodnja električne energije	4402	4560	158	103.59
Gradjevinarstvo	10884	8207	-2677	75.40
Trgovina na veliko i malo, opravka	34796	37828	3032	108.71
Hoteli i restorani	13359	12339	-1020	92.36
Saobraćaj, skladištenje i veze	11778	11708	-70	99.41
Finansijsko posredovanje	4495	4256	-239	94.68
Aktivnosti u vezi s nekretninama	10104	11041	937	109.27
Državna uprava i obav. soc. osig.	18085	19261	1176	106.50
Obrazovanje	11790	12437	647	105.49
Zdravstveno i soc. osiguranje	11271	10977	-294	97.39
Ostale komun. društv. i lične usl.	9955	11307	1352	113.58
Ukupno:	162552	163396	844	100.52

Broj zaposlenih povećan je u pet opština, pri čemu najviše u Podgorici (za 4.610 lica, indeks 107,15), dok je u Nikšiću zabilježeno najveće smanjenje (za 1.641, indeks 90,52).

Rb	Opština	Period		Razlika	
		Ø I-X 2010.	Ø I-X 2011.	Nominalna 3-2	Index 3:2
	1	2	3	4	5
1	Andrijevića	453	464	11	102.43
2	Bar	11202	10836	-366	96.73
3	Berane	5348	4927	-421	92.13
4	Bijelo polje	7340	6979	-361	95.08
5	Budva	10847	10641	-206	98.10
6	Cetinje	3747	3637	-110	97.06
7	Danilovgrad	3025	3237	212	107.01
8	Herceg Novi	10970	10536	-434	96.04
9	Kolašin	1436	1425	-11	99.23
10	Kotor	6356	6386	30	100.47
11	Mojkovac	1374	1403	29	102.11
12	Nikšić	17308	15667	-1641	90.52
13	Plav	1209	1126	-83	93.13
14	Plužine	661	660	-1	99.85
15	Pljevlja	5466	5519	53	100.97
16	Podgorica	64478	69088	4610	107.15
17	Rožaje	2850	2675	-175	93.86
18	Šavnik	247	208	-39	84.21
19	Tivat	3417	3227	-190	94.44
20	Ulcinj	4068	4104	36	100.88
21	Žabljak	750	651	-99	86.80
22	Ukupno	162552	163396	844	100.52

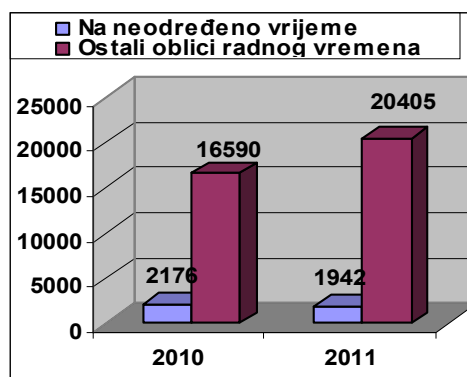
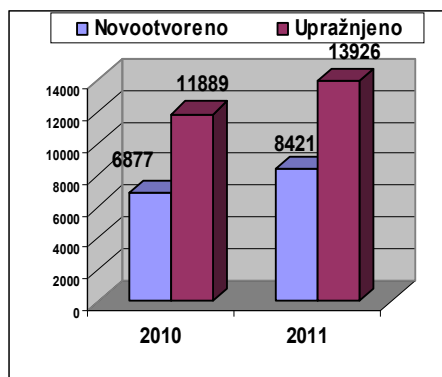
U narednom pregledu dati su podaci o zapošljavanju, po stepenima stručne spreme, vrsti radnog mjesta i vrsti radnog odnosa. Od ukupnog broja zapošljavanja, 8.421 ili 37,68% se odnosi na novootvorena radna mjesta, dok su 13.926 ili 62,32% upražnjena. Na neodređeno radno vrijeme je zaposleno 1.942 lica ili 8,69%, dok se preostali broj (20.405 ili 91,31%) odnosi na zapošljavanje na određeno radno vrijeme.

Zapošljavanje
- po stepenima stručne spreme, vrsti radnog mjesta
i radnog odnosa -

Rb	Stepen stručne spreme	Ukupno	Novootvoreno	Upražnjeno	Neodredjeno	Ostalo
	1					
1	I	5265	2477	2788	435	4830
2	II	1370	829	541	126	1244
3	III	4023	1613	2410	373	3650
4	IV	6396	1748	4648	542	5854
5	V	79	16	63	5	74
6	VI ₁	703	193	510	58	645
7	VI ₂	3	1	2	0	3
8	VII ₁	4405	1504	2901	387	4018
9	VII ₂	97	36	61	13	84
10	VIII	6	4	2	3	3
11	Ukupno	22347	8421	13926	1942	20405

U narednim graphicima mogu se uočiti razlike u zapošljavanju, prema vrsti radnog mjesta i vrsti radnog odnosa u 2010. i 2011. godini.

Zapošljavanje
- prema vrsti radnog mjesta i vrsti radnog odnosa -

Najviše zapošljavanja je bilo na poslovima u trgovini na veliko i malo, opravi motornih vozila i predmeta za domaćinstvo – 5.063 ili 22,65% od ukupnog broja i ugostiteljstvu i turizmu – 3.043 ili 13,62%. Na poslovima ribarstva i proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom i vodom zaposlilo se najmanje lica u 2011. godini – 9 (0,04%), odnosno – 171 (0,77%), dok u privatnim domaćinstvima i eksteritorijalnim organizacijama i tijelima nije bilo zapošljavanja.

Zapošljavanje
- po djelatnostima -

Rb	Djelatnost	1.1-31.12.2010.		1.1-31.12.2011.		Odnosi 4:2	
		Zap.	%	Zap.	%	Nom. raz.	Indeks
		2	3	4	5	6	7
1	A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	627	3.34	1320	5.91	693	210.53
2	B Ribarstvo	52	0.28	9	0.04	-43	17.31
3	D Proizvodnja i snadbijevanje elekt. energijom, gasom i vodom	62	0.33	171	0.77	109	275.81
4	Đ Građevinarstvo	1397	7.44	1592	7.12	195	113.96
5	E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motoc. i predmeta za domać.	4984	26.56	5063	22.66	79	101.59
6	G Prerađivačka industrija	1359	7.24	1628	7.29	269	119.79
7	I Finansijsko poslovanje	524	2.79	690	3.09	166	131.68
8	J Aktivnosti u vezi sa nekretnin., iznajmljivanje i poslov. aktivn.	933	4.97	1257	5.62	324	134.73
9	K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	687	3.66	752	3.37	65	109.46
10	L Obrazovanje	1698	9.05	1872	8.38	174	110.25
11	LJ Zdravstveni i socijalni rad	936	4.99	662	2.96	-274	70.73
12	M Ostale komunal., društvene i lične uslužne aktivnosti	1238	6.60	2135	9.55	897	172.46
13	N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	8	0.04	0	0.00	-8	0.00
14	NJ Ekstzeritorijalne organizacije i tijela	1	0.01	0	0.00	-1	0.00
15	V Vađenje rude i kamena	406	2.16	698	3.12	292	171.92
16	Z Saobraćaj, skladištenje i veze	1141	6.08	1409	6.31	268	123.49
17	Ž Hoteli i restorani	2713	14.46	3043	13.62	330	112.16
18	UKUPNO:	18766	100	22347	100	3581	119.08

Nezaposleni
- po opštinama i stepenima stručne spreme –

Opština	Σ	Žene	Stepen stručne spreme									
			I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevića	360	148	98	7	91	132	2	8	0	22	0	0
Berane	1759	769	415	53	412	602	6	47	0	219	5	0
Budva	705	377	99	30	171	244	16	34	0	108	3	0
Bijelo Polje	3982	1771	813	171	1200	1291	28	105	0	370	4	0
Bar	1453	788	273	53	370	411	22	60	0	254	10	0
Cetinje	1476	730	473	59	294	433	14	37	0	162	4	0
Danilovgrad	785	368	144	23	211	274	15	13	0	103	2	0
Herceg Novi	1121	548	75	152	325	292	32	61	0	174	9	1
Kotor	958	487	85	81	279	262	9	86	2	144	10	0
Kolašin	646	232	165	17	205	178	2	15	0	61	3	0
Mojkovac	671	276	109	31	260	200	2	19	0	50	0	0
Nikšić	3275	1686	301	107	730	1132	13	127	0	839	25	1
Podgorica	7296	3606	1185	301	1509	2443	133	186	1	1498	38	2
Plav	291	85	77	3	64	86	2	12	0	46	1	0
Plužine	155	77	22	1	57	50	2	2	0	21	0	0
Pljevlja	2558	1125	500	123	758	864	26	67	0	213	6	1
Rožaje	1032	371	300	26	251	211	4	48	0	190	2	0
Šavnik	107	40	20	7	32	36	0	2	0	10	0	0
Tivat	798	351	96	47	222	204	68	46	0	112	3	0
Ulcinj	821	352	193	41	228	194	11	22	0	128	3	1
Žabljak	272	130	38	0	65	141	2	7	0	18	1	0
UKUPNO=	30521	14317	5481	1333	7734	9680	409	1004	3	4742	129	6
			6814		17823			5884				

Nezaposleni
- po opštinama i polu -

Rb	Opština	31.12.2010. godine		31.12.2011. godine		Index	
		Σ	Žene	Σ	Žene	4- 2	4:2
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	Andrijevića	366	145	360	148	-6	98.36
2	Berane	1759	700	1759	769	0	100.00
3	Budva	641	349	705	377	64	109.98
4	Bijelo Polje	3755	1601	3982	1771	227	106.05
5	Bar	1406	789	1453	788	47	103.34
6	Cetinje	1512	713	1476	730	-36	97.62
7	Danilovgrad	834	363	785	368	-49	94.12
8	Herceg Novi	1139	554	1121	548	-18	98.42
9	Kotor	971	433	958	487	-13	98.66
10	Kolašin	621	215	646	232	25	104.03
11	Mojkovac	767	290	671	276	-96	87.48
12	Nikšić	3997	2002	3275	1686	-722	81.94
13	Podgorica	8088	3738	7296	3606	-792	90.21
14	Plav	431	132	291	85	-140	67.52
15	Plužine	159	73	155	77	-4	97.48
16	Pljevlja	2539	1067	2558	1125	19	100.75
17	Rožaje	1002	352	1032	371	30	102.99
18	Šavnik	148	53	107	40	-41	72.30
19	Tivat	800	328	798	351	-2	99.75
20	Ulcinj	826	328	821	352	-5	99.39
21	Žabljak	265	128	272	130	7	102.64
22	UKUPNO	32026	14353	30521	14317	-1505	95.30

Nezaposleni
- prema dužini traženja posla i stepenima stručne spreme -

Dužina čekanja	Stepen stručne spreme										Ukupno	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	Ukupno	žene
Do 6 mjeseci	1,215	194	1,797	2,989	46	247	2	2,227	51	4	8772	4424
Preko 6 do 9 mjeseci	344	55	494	741	22	57	0	414	16	0	2143	1063
Preko 9 do 12 mjeseci	314	53	412	706	12	75	0	332	9	0	1913	934
Preko 1 do 3 godine	1,444	317	2,170	2,714	116	312	1	1,392	45	1	8512	4189
Preko 3 do 5 godina	903	187	1,069	1,152	95	156	0	230	4	1	3797	1600
Preko 5 do 8 godina	697	183	976	722	102	109	0	103	4	0	2896	1048
Preko 8 godina	564	344	816	656	16	48	0	44	0	0	2488	1059
Ukupno:	5,481	1333	7,734	9,680	409	1004	3	4,742	129	6	30521	14317
Ukupno žene	1,970	643	2,790	5,381	39	492	0	2,924	75	3		

Nezaposleni
- po biroima rada i stepenima stručne spreme -

Opština	Σ	Žene	Stepen stručne spreme									
			I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevića	360	148	98	7	91	132	2	8	0	22	0	0
Berane	1759	769	415	53	412	602	6	47	0	219	5	0
Budva	705	377	99	30	171	244	16	34	0	108	3	0
Bijelo Polje	3982	1771	813	171	1200	1291	28	105	0	370	4	0
Bar	1453	788	273	53	370	411	22	60	0	254	10	0
Cetinje	1476	730	473	59	294	433	14	37	0	162	4	0
Danilovgrad	785	368	144	23	211	274	15	13	0	103	2	0
Herceg Novi	1121	548	75	152	325	292	32	61	0	174	9	1
Kotor	958	487	85	81	279	262	9	86	2	144	10	0
Kolašin	646	232	165	17	205	178	2	15	0	61	3	0
Mojkovac	671	276	109	31	260	200	2	19	0	50	0	0
Nikšić	3275	1686	301	107	730	1132	13	127	0	839	25	1
Podgorica	7296	3606	1185	301	1509	2443	133	186	1	1498	38	2
Plav	291	85	77	3	64	86	2	12	0	46	1	0
Plužine	155	77	22	1	57	50	2	2	0	21	0	0
Pljevlja	2558	1125	500	123	758	864	26	67	0	213	6	1
Rožaje	1032	371	300	26	251	211	4	48	0	190	2	0
Šavnik	107	40	20	7	32	36	0	2	0	10	0	0
Tivat	798	351	96	47	222	204	68	46	0	112	3	0
Ulcinj	821	352	193	41	228	194	11	22	0	128	3	1
Žabljak	272	130	38	0	65	141	2	7	0	18	1	0
UKUPNO=	30521	14317	5481	1333	7734	9680	409	1004	3	4742	129	6

Nezaposleni
- prema godinama starosti -

Godine života	Stepen stručne spreme										Ukupno	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VI _{II}	Σ	ž
Do 18 godina	47	2	15	1	0	0	0	0	0	0	65	36
Preko 18 do 25	461	50	1138	2484	7	30	0	1273	21	0	5464	2655
Preko 25 do 30	357	80	737	1017	13	164	0	1818	61	0	4247	2215
Preko 30 do 40	768	238	1246	1679	19	254	0	933	32	2	5171	2815
Preko 40 do 50	1073	358	1435	1956	53	188	1	278	4	0	5336	2829
Preko 50 godina	2775	605	3173	2543	317	368	2	440	11	4	10238	3767
Ukupno:	5481	1333	7734	9680	409	1004	3	4742	129	6	30521	14317
Ukupno žene:	1970	643	2790	5381	39	492	0	2924	75	3		

Nezaposleni
- prema dužini radnog staža i stepenima stručne spreme -

Dužina Radnog staža	Stepen stručne spreme										Ukupno	Žene
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII		
Bez staža	980	270	1,290	2,491	17	142	0	2,070	50	0	7310	3585
Do 1 godine	468	97	696	1,109	5	104	0	635	18	1	3133	1661
Preko 1 do 2	264	55	415	583	6	105	0	703	25	0	2156	1226
Preko 2 do 3	145	49	292	471	3	58	0	290	3	0	1311	749
Preko 3 do 5	212	57	449	666	7	82	0	278	8	0	1759	1008
Preko 5 do 10	305	115	634	866	11	96	1	239	7	2	2276	1253
Preko 10 do 20	697	204	898	1,052	22	118	1	194	7	1	3194	1561
Preko 20 do 30	1,841	395	2,251	1,924	178	233	1	257	9	2	7091	2807
Preko 30	569	91	809	518	160	66	0	76	2	0	2291	467
Sa stažom	4,501	1,063	6,444	7,189	392	862	3	2,672	79	6	23,211	10732
Ukupno:	5481	1333	7734	9680	409	1004	3	4742	129	6	30521	14317
Ukupno žene:	1,970	643	2,790	5,381	39	492		2,924	75	3		

Nezaposleni
- po opštinama, stepenima stručne spreme i polu –

Opština	Ukupno	Žena	I	I ž	II	II ž	III	II Iž	IV	IV ž	V	Vž	VI-1	VI-1 ž	VI-2	VI-2 ž	VII-1	VII-1 ž	VII-2	VII-2 ž	VIII	VIII ž
Andrijevića	360	148	98	35	7	2	91	35	132	62	2	0	8	2	0	0	22	12	0	0	0	0
Berane	1759	769	415	124	53	23	412	139	602	342	6	1	47	21	0	0	219	116	5	3	0	0
Budva	705	377	99	49	30	18	171	74	244	142	16	3	34	18	0	0	108	72	3	1	0	0
Bijelo Polje	3982	1771	813	270	171	76	1200	443	1291	726	28	5	105	44	0	0	370	203	4	4	0	0
Bar	1453	788	273	115	53	29	370	169	411	255	22	3	60	41	0	0	254	171	10	5	0	0
Cetinje	1476	730	473	236	59	33	294	98	433	244	14	3	37	20	0	0	162	93	4	3	0	0
Danilovgrad	785	368	144	63	23	11	211	67	274	152	15	0	13	8	0	0	103	65	2	2	0	0
H. Novi	1121	548	75	31	152	62	325	131	292	173	32	3	61	30	0	0	174	114	9	3	1	1
Kotor	958	487	85	38	81	51	279	111	262	136	9	1	86	35	2	0	144	108	10	7	0	0
Kolašin	646	232	165	49	17	12	205	54	178	75	2	0	15	4	0	0	61	37	3	1	0	0
Mojkovac	671	276	109	21	31	14	260	79	200	125	2	1	19	7	0	0	50	29	0	0	0	0
Nikšić	3275	1686	301	104	107	58	730	264	1132	575	13	2	127	82	0	0	839	587	25	14	1	0
Podgorica	7296	3606	1185	430	301	162	1509	542	2443	1378	133	10	186	111	1	0	1498	946	38	25	2	2
Plav	291	85	77	17	3	0	64	11	86	37	2	0	12	1	0	0	46	18	1	1	0	0
Plužine	155	77	22	13	1	1	57	27	50	23	2	0	2	1	0	0	21	12	0	0	0	0
Pljevlja	2558	1125	500	139	123	52	758	269	864	520	26	0	67	26	0	0	213	117	6	2	1	0
Rožaje	1032	371	300	97	26	3	251	74	211	109	4	0	48	17	0	0	190	70	2	1	0	0
Šavnik	107	40	20	9	7	2	32	10	36	14	0	0	2	0	0	0	10	5	0	0	0	0
Tivat	798	351	96	40	47	22	222	84	204	114	68	4	46	15	0	0	112	70	3	2	0	0
Ulcinj	821	352	193	74	41	12	228	82	194	105	11	2	22	9	0	0	128	67	3	1	1	0
Žabljak	272	130	38	16	0	0	65	27	141	74	2	1	7	0	0	0	18	12	1	0	0	0
UKUPNO	30521	14317	5481	1970	1333	643	7734	2790	9680	5381	409	39	1004	492	3	0	4742	2924	129	75	6	3

Novoprijavljeni
- prema stepenima stručne spreme –

	Ukupno	Žene	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Prvi put, nema radnog staža	8206	3940	2194	46	981	2902	8	84	0	1950	41	0
Prvi put, ima radnog staža	3527	1463	759	65	746	1252	56	111	0	517	18	3
Nije prvi put, nema radnog staža	5718	3051	1896	103	1166	1666	10	86	3	772	14	2
Nije prvi, put ima radnog staža	21470	11044	3361	755	5533	7441	118	802	2	3382	73	3
UKUPNO:	38921	19498	8210	969	8426	13261	192	1083	5	6621	146	8

Novoprijavljeni
- po opštinama i stepenima stručne spreme –

Opština	Ukupno	žena	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Andrijevića	360	148	98	7	91	132	2	8	0	22	0	0
Berane	1759	769	415	53	412	602	6	47	0	219	5	0
Budva	705	377	99	30	171	244	16	34	0	108	3	0
Bijelo Polje	3982	1771	813	171	1200	1291	28	105	0	370	4	0
Bar	1453	788	273	53	370	411	22	60	0	254	10	0
Cetinje	1476	730	473	59	294	433	14	37	0	162	4	0
Danilovgrad	785	368	144	23	211	274	15	13	0	103	2	0
H. Novi	1121	548	75	152	325	292	32	61	0	174	9	1
Kotor	958	487	85	81	279	262	9	86	2	144	10	0
Kolašin	646	232	165	17	205	178	2	15	0	61	3	0
Mojkovac	671	276	109	31	260	200	2	19	0	50	0	0
Nikšić	3275	1686	301	107	730	1132	13	127	0	839	25	1
Podgorica	7296	3606	1185	301	1509	2443	133	186	1	1498	38	2
Plav	291	85	77	3	64	86	2	12	0	46	1	0
Plužine	155	77	22	1	57	50	2	2	0	21	0	0
Pljevlja	2558	1125	500	123	758	864	26	67	0	213	6	1
Rožaje	1032	371	300	26	251	211	4	48	0	190	2	0
Šavnik	107	40	20	7	32	36	0	2	0	10	0	0
Tivat	798	351	96	47	222	204	68	46	0	112	3	0
Ulcinj	821	352	193	41	228	194	11	22	0	128	3	1
Žabljak	272	130	38	0	65	141	2	7	0	18	1	0
UKUPNO	30521	14317	5481	1333	7734	9680	409	1004	3	4742	129	6

Novoprijavljeni
- prema starosnim grupama -

Rb	Starosna grupa	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
	1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Do 18 godina	233	212	1	19	1	0	0	0	0	0	0
2	Žena	154	144	1	9	0	0	0	0	0	0	0
3	Od 18 do 25 godina	11995	1911	83	2247	5104	16	76	0	2511	47	0
4	Žena	6006	940	50	763	2550	5	38	0	1632	28	0
5	Preko 25 do 30 godina	7523	1113	91	1604	2112	20	240	1	2292	48	2
6	Žena	3900	513	50	626	1166	3	135	1	1381	23	2
7	Preko 30 do 35 godina	4918	1051	143	1148	1462	19	251	0	826	16	2
8	Žena	2568	481	89	413	880	3	163	0	529	9	1
9	Preko 35 do 40 godina	3706	926	133	919	1283	14	127	1	293	10	0
10	Žena	1974	429	93	400	753	1	83	0	207	8	0
11	Preko 40 do 45 godina	3048	795	165	786	1008	18	86	1	177	12	0
12	Žena	1609	386	99	361	595	2	53	0	106	7	0
13	Preko 45 do 50 godina	2694	710	144	609	980	30	95	1	120	4	1
14	Žena	1317	320	84	251	555	5	45	0	53	3	1
15	Preko 50 do 55 godina	2120	636	120	486	624	22	107	1	121	2	1
16	Žena	960	282	65	171	338	2	39	0	62	1	0
17	Preko 55 do 60 godina	1371	505	57	356	265	34	74	0	76	2	2
18	Žena	455	188	30	88	99	2	18	0	29	1	0
19	Preko 60 godina	361	157	18	76	54	14	15	0	25	2	0
20	Žena	57	45	5	1	3	1	1	0	1	0	0
21	UKUPNO	38921	8210	969	8426	13261	192	1083	5	6621	146	8
21	UKUPNO Žena	19498	3728	566	3083	6939	24	575	1	4000	80	4

**Novoprijavljeni
- prema razlogu prestanka rada -**

	Razlog prestanka radnog odnosa	Ukupno	Žene	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	01 Izrecena mera prestanka radnog odnosa zbog povrede radnih dužnosti i obaveza	78	23	22	3	19	22	1	2	0	9	0	0
2	02 Pismena izjava zapošljenog da želi da raskine radni odnos (otkaz ugovora o radu)	1004	475	190	38	291	367	4	31	1	79	3	0
3	03 Zaključivanje sporazuma s poslodavcem o prestanku radnog odnosa	1504	735	243	57	369	606	7	43	0	169	9	1
4	05 Ako zapošljeni ne pokaže potrebna znanja i sposobnosti, a nema radnog mesta na koje može biti raspoređen	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
5	06 Ako zapošljeni ne ostvaruje odgovarajuće rezultate rada, a nema radnog mesta na koje može biti raspoređen	4	3	2	0	0	1	0	0	0	1	0	0
6	07 Ako zapošljeni na probnom radu nije postigao odgovarajuće rezultate rada	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
7	09 Neopravdani izostanak s posla 5 radnih dana uzastopno	11	6	4	1	3	2	0	1	0	0	0	0
8	10 Neopravdani izostanak s posla 7 radnih dana sa prekidima u toku 3 meseca	13	4	6	0	3	4	0	0	0	0	0	0
9	11 Ako je u roku od godinu dana utvrđeno da je radni odnos zasnovan suprotno obredbama zakona, odnosno kolektivnog ugovora	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
10	13 Odbijanje raspoređivanja na drugo radno mesto na koje je zapošljeni raspoređen zbog potreba procesa rada	3	2	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0
11	14 Odbijanje raspoređivanja iz jednog u drugo mesto rada, kod istog poslodavca	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	15 Odbijanje raspoređivanja na drugo odgovarajuće radno mesto, pošto je utvrđeno da zapošljeni nema sposobnosti za obavljanje poslova radnog mesta na koje je raspoređen	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
13	17 Odbijanje privremenog raspoređivanja, u slučaju sile ili drugih iznenadnih okolnosti, na druge poslove za koje se traži niži stepen stručne spremlje	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
14	19 Odbijanje zapošljenog za cijim je radom prestala potreba da zasnuje radni odnos na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom kod drugog poslodavca (preuzimanje)	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
15	20 Odbijanje zapošljenog za cijim je radom prestala potreba da se radno angažuje na obavljanju poslova koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti	7	2	1	0	4	1	0	1	0	0	0	0
16	21 Odbijanje zapošljenog za cijim je radom prestala potreba da se stručno osposobi, prekvalifikuje ili dokvalifikuje za drugo odgovarajuće radno mesto sa punim radnim vremenom, kod istog ili drugog poslodavca	3	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0
17	22 Isplacena jednokratna novčana naknada zapošljenom za cijim je radom prestala potreba	58	26	11	2	20	19	0	2	0	4	0	0
18	23 Isplacena otpremnina zapošljenom za cijim je radom prestala potreba	2021	998	390	58	537	761	31	86	0	148	10	0
19	24 Organizovanje, odnosno učešće u štrajku koji nije organizovan u skladu sa Zakonom o štrajku	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
20	25 Navršениh 65 godina života i 15 godina staža osiguranja	3	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
21	26 Ako je došlo do gubitka radne sposobnosti	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	koji je utvrđen na zakonom propisan način												
22	28 Ako zapošljeni odsustvuje sa rada duže od 6 meseci zbog izdržavanja kazne zatvora	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	29 Ako zapošljeni odsustvuje sa rada duže od 6 meseci zbog izrecene mere bezbednosti, vaspitne ili zaštitne mere	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
24	30 Isteka rada na određeno vreme u svojstvu pripravnika	588	358	0	1	8	106	0	32	0	429	12	0
25	31 Stečaj preduzeca	773	276	159	36	225	271	8	30	0	41	2	1
26	32 Likvidacija preduzeca	156	80	16	7	47	53	1	11	0	19	2	0
27	33 Prestanak rada poslodavca	246	122	32	13	76	97	1	8	1	18	0	0
28	34 Ako se zapošljeni ne vrati na rad u roku od 30 dana od dana povratka sa rada iz inostranstva, vojske ili po prestanku funkcije	6	4	0	1	3	1	0	0	0	1	0	0
29	35 Istek rada na određeno vreme	11175	5783	1978	414	3010	3795	74	374	0	1495	32	3
30	36 Istek radnog angažovanja nezapošljenog lica	428	231	80	21	104	146	2	12	0	63	0	0
31	37 Zbog premeštaja braccnog druga u skladu sa posebnim propisima	2	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
32	38 Zbog zdravstvenog stanja zapošljenog ili članova njegove porodice	3	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
33	40 Zbog prestanka rada ostvarenog po drugom osnovu	4	0	1	0	2	0	0	1	0	0	0	0
34	41 Zbog prestanka rada u stranim i drugim predstavništvima	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
34	42 Ostali razlozi utvrđeni zakonom ili kolektivnim ugovorom	910	414	213	31	215	329	6	27	0	86	2	1
36	UKUPNO 1. sa stažom	19016	9551	3356	683	4942	6594	135	663	2	2563	72	6
37	UKUPNO 2. bez staža	18953	9449	4660	272	3308	6299	52	408	3	3878	71	2
38	UKUPNO SVEGA=	38921	19498	8210	969	8426	13261	192	1083	5	6621	146	8

Novoprijavljeni po opštinama, polu i stepenima obrazovanja
– u 2011. godini –

Opština	Ukupno	Žena	I	I ž	II	II ž	III	III ž	IV	IV ž	V	V ž	VI-1	VI-1 ž	VI-2	VI-2 ž	VII-1	VII-1 ž	VII-2	VII-2 ž	VIII	VIII ž
Andrijevića	196	76	38	17	1	1	53	16	76	30	2	0	4	1	0	0	22	11	0	0	0	0
Berane	2072	964	479	196	15	9	414	124	784	427	1	0	52	24	1	1	321	180	5	3	0	0
Budva	858	466	143	70	22	12	171	80	325	174	3	1	42	29	1	0	149	100	2	0	0	0
Bijelo Polje	3532	1602	804	316	85	42	947	343	1190	617	16	3	73	34	0	0	414	244	3	3	0	0
Bar	2642	1408	631	292	92	60	552	237	820	474	23	5	87	50	0	0	421	282	16	8	0	0
Cetinje	1289	655	320	137	25	18	219	83	442	243	5	0	35	23	0	0	239	148	4	3	0	0
Danilovgrad	1347	629	266	110	20	14	334	113	524	271	12	0	19	15	0	0	168	102	4	4	0	0
H. Novi	2235	1175	225	107	197	110	608	251	733	418	11	1	99	48	0	0	346	231	15	8	1	1
Kotor	1088	568	101	42	39	27	264	117	392	185	5	2	83	32	2	0	196	159	6	4	0	0
Kolašin	494	211	130	53	12	7	134	51	130	59	3	1	10	4	0	0	72	35	3	1	0	0
Mojkovac	577	252	74	29	10	4	224	70	180	100	0	0	18	7	0	0	71	42	0	0	0	0
Nikšić	4436	2202	779	363	102	58	929	305	1600	810	17	2	126	86	0	0	868	572	13	6	2	0
Podgorica	10825	5773	2129	1036	206	136	1744	707	4002	2214	50	7	252	159	1	0	2386	1478	52	33	3	3
Plav	435	223	143	88	3	2	68	22	131	76	0	0	11	2	0	0	76	32	3	1	0	0
Plužine	270	113	50	20	2	1	107	40	77	33	3	0	3	2	0	0	28	17	0	0	0	0
Pljevlja	2164	1011	387	156	69	32	618	205	729	417	14	0	59	27	0	0	278	171	9	3	1	0
Rožaje	2437	1141	1117	599	4	1	554	191	459	221	5	0	41	16	0	0	254	110	3	3	0	0
Šavnik	144	56	33	15	3	2	40	12	54	19	0	0	2	0	0	0	12	8	0	0	0	0
Tivat	993	530	135	61	44	31	237	104	374	213	18	2	45	17	0	0	136	100	4	2	0	0
Ulcinj	746	379	203	109	16	9	180	74	187	111	3	0	20	7	0	0	133	68	3	1	1	0
Žabljak	141	64	23	10	2	0	29	12	52	20	1	1	2	0	0	0	31	21	1	0	0	0
Ukupno	38921	19498	8210	3826	969	576	8426	3157	13261	7132	192	25	1083	583	5	1	6621	4111	146	83	8	4

Oglašena slobodna radna mjesta
- po opštinama -

Rb	Opština	2010.		2011.		Nom. Razlika (5-3)	Indeks (5:3)
		Broj prijava o SRM	Broj SRM	Broj prijava o SRM	Broj SRM		
		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>		
1	Andrijevića	47	56	62	70	14	125.00
2	Bar	1808	3528	1775	3298	-230	93.48
3	Berane	394	523	411	534	11	102.10
4	Bijelo Polje	907	1190	929	1350	160	113.45
5	Budva	2874	6413	3818	8295	1882	129.35
6	Cetinje	349	544	490	635	91	116.73
7	Danilovgrad	172	289	260	475	186	164.36
8	Herceg Novi	2229	3876	2925	4837	961	124.79
9	Kolašin	141	174	145	181	7	104.02
10	Kotor	1371	2172	1499	2299	127	105.85
11	Mojkovac	127	170	118	163	-7	95.88
12	Nikšić	1132	2117	1137	2032	-85	95.98
13	Plav	49	56	96	117	61	208.93
14	Pljavlja	811	1246	742	1078	-168	86.52
15	Plužine	29	30	61	82	52	273.33
16	Podgorica	6738	12922	7560	15172	2250	117.41
17	Rožaje	215	340	203	324	-16	95.29
18	Šavnik	24	25	30	31	6	124.00
19	Tivat	888	1755	1073	2035	280	115.95
20	Ulcinj	699	1494	681	1753	259	117.34
21	Žabljak	143	248	132	197	-51	79.44
22	Crna Gora	21147	39168	24147	44958	5790	114.78

Oglašena slobodna radna mjesta
- po djelatnostima i vrsti radnog odnosa -

	Ukupno:	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Određeno	Pripravnik	Pripravnik volonter	Dopunski rad	Privremeni poslovi	Sezonski poslovi	Privrem. radno ang.	Invalidi
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3204	2061	1143	30	753	52	3	0	0	2366	0	0
B Ribarstvo	35	24	11	13	22	0	0	0	0	0	0	0
D Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom	335	132	203	45	197	64	0	0	0	29	0	0
Đ Građevinarstvo	4452	3158	1294	535	3262	79	0	0	3	515	58	0
E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	8399	3894	4505	979	6284	230	1	1	1	895	7	1
G Prerađivačka industrija	2685	1213	1472	290	1972	144	0	1	0	277	0	1
I Finansijsko poslovanje	1010	202	808	93	812	94	0	10	0	0	0	1
J Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	3238	2259	979	658	1994	289	1	7	0	281	1	7
K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1717	396	1321	243	1092	362	0	0	0	18	1	1
L Obrazovanje	2936	490	2446	90	2543	299	0	0	0	0	4	0
LJ Zdravstveni i socijalni rad	997	301	696	184	489	212	1	6	1	102	2	0
M Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	2942	904	2038	189	2337	141	2	0	2	270	1	0
N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	10	2	8	1	7	2	0	0	0	0	0	0
NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
V Vađenje rude i kamena	937	531	406	32	766	23	0	1	0	115	0	0
Z Saobraćaj, skladištenje i veze	2854	1000	1854	324	1796	126	0	0	0	605	3	0
Ž Hoteli i restorani	9205	4705	4505	609	2893	69	1	6	32	5595	5	0
UKUPNO:	44958	21274	23689	4316	27220	2186	9	32	39	11068	82	11

Zapošljavanje
- po opštinama i stručnoj spremi -

Opština	Ukupno	I	II	III	IV	V	VII	VI2	VIII1	VIII2	VIII
Andrijevica	24	0	0	4	8	0	5	0	7	0	0
Bar	1600	572	74	346	426	3	42	1	136	0	0
Berane	324	33	7	12	110	1	7	0	147	7	0
Bijelo Polje	1070	106	10	192	319	5	60	1	375	2	0
Budva	1416	621	62	172	406	2	38	0	114	1	0
Cetinje	373	41	3	53	122	1	14	0	134	5	0
Danilovgrad	240	30	4	54	81	1	11	0	58	1	0
Herceg Novi	3485	760	913	727	634	11	94	0	333	12	1
Kolašin	97	7	0	30	31	1	2	0	26	0	0
Kotor	1274	236	40	325	405	9	61	0	196	2	0
Mojkovac	140	18	0	9	30	0	16	0	66	1	0
Nikšić	1295	144	22	300	443	1	29	0	346	10	0
Pljevlja	930	77	14	221	272	10	58	0	272	6	0
Plužine	70	7	0	21	18	0	1	0	23	0	0
Podgorica	8259	2059	101	1175	2694	29	213	1	1936	46	5
Rožaje	4	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0
Šavnik	20	0	0	1	9	0	2	0	8	0	0
Tivat	858	261	78	178	216	4	24	0	94	3	0
Ulcinj	727	272	17	175	144	0	18	0	100	1	0
Žabljak	141	21	25	28	28	1	8	0	30	0	0
Ukupno	22347	5265	1370	4023	6396	79	703	3	4405	97	6

Državni javni radovi

Rb	Biro rada	Državni javni radovi	
		Broj radova	Broj učesnika
	<i>I</i>	2	3
1	Podgorica	2	36
2	Nikšić	2	18
3	Bijelo Polje	1	11
4	Berane	2	17
5	Bar	1	25
6	Herceg Novi	1	30
7	Pljevlja	1	12
8	Ukupno	2	149

Lokalni javni radovi

Rb	Biro rada <i>1</i>	Lokalni javni radovi	
		Broj radova <i>2</i>	Broj učesnika <i>3</i>
1	Podgorica	39	249
2	Nikšić	18	103
3	Bijelo Polje	23	161
4	Berane	14	87
5	Bar	15	88
6	Herceg Novi	21	103
7	Pljevlja	15	98
8	Ukupno	145	889

Zaključeni ugovori za finansiranje plata pripravnika po djelatnostima

RB	Djelatnost	Broj zaključenih ugovora u 2010.	Broj zaključenih ugovora u 2011.	Nom. razlika	Indeks
1.	Državna uprava	64	14	-50	21.90
2.	Lokalna uprava	0	64	64	0.00
3.	Školstvo	79	10	-69	12.66
4.	Zdravstvo	55	42	-13	76.36
5.	Sudstvo	5	0	-5	0.00
6.	Advokati	47	73	26	155.32
7.	D.O.O.	140	293	153	209.30
8.	Banke	6	0	-6	0.00
9.	Akcionarska društva	26	80	54	307.70
10.	JU i preduzeća	65	56	-9	86.15
11.	NVO sektor	6	22	16	366.66
12.	Kultura i sport	0	1	1	0.00
13.	Notar	0	3	3	0.00
14.	Političke stranke	0	9	9	0.00
15.	Ukupno:	493	667	174	135.30

**Zaključeni ugovori po opštinama
- u 2010. i u 2011. godini -**

RB	Djelatnost	Broj zaključenih ugovora u 2010.	Broj zaključenih ugovora u 2011.	Nom. razlika	Indeks
1.	Podgorica	207	195	-12	94.20
2.	Cetinje	24	41	17	170.83
3.	Kolašin	3	11	8	366.66
4.	Danilovgrad	22	26	4	118.75
5.	Bar	16	19	3	112.50
6.	Budva	4	7	3	175.00
7.	Ulcinj	0	9	9	0.00
8.	Berane	24	21	-3	87.50
9.	Andrijevica	1	1	0	100.00
10.	Plav	7	28	21	400.00
11.	Rožaje	27	27	0	100.00
12.	Bijelo Polje	46	81	35	176.10
13.	Mojkovac	13	14	1	107.70
14.	Pljevlja	16	26	10	162.50
15.	Žabljak	2	6	4	300.00
16.	Nikšić	50	75	25	150.00
17.	Šavnik	1	1	0	100.00
18.	Plužine	0	0	0	0.00
19.	Herceg Novi	20	39	19	195.00
20.	Kotor	10	22	12	220.00
21.	Tivat	0	18	18	0.00
22.	Ukupno:	493	667	174	135.30

Dozvole za zapošljavanje i rad stranaca po opštinama i biroima rada
- uporedni podaci za 2010. i 2011. godinu -

R b	Biro rada – kancelarija	1.1-31.12. 2010.	%	1.1-31.12. 2011.	%	Odnosi 4:2	
						Nom. razlika	Index
						6	7
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	Podgorica	3841	26.32	4874	25.03	1033	126.89
2	Cetinje	19	0.13	112	0.58	93	589.47
3	Danilovgrad	101	0.69	135	0.69	34	133.66
4	Kolašin	68	0.47	30	0.15	-38	44.12
5	Biro rada Podgorica	4029	27.6	5151	26.46	1122	127.85
6	Berane	164	1.12	89	0.46	-75	54.27
7	Andrijevica	0	0	4	0.02	4	-
8	Plav	0	0	117	0.60	117	-
9	Rožaje	0	0	107	0.55	107	-
10	Biro rada Berane	164	1.12	317	1.63	153	193.29
11	Herceg Novi	849	5.82	2247	11.54	1398	264.66
12	Kotor	711	4.87	1032	5.30	321	145.15
13	Tivat	757	5.19	898	4.61	141	118.63
14	Biro rada Herceg Novi	2317	15.87	4177	21.45	1860	180.28
15	Nikšić	348	2.38	546	2.80	198	156.90
16	Šavnik	0	0	0	0.00	0	-
17	Plužine	0	0	6	0.03	6	-
18	Biro rada Nikšić	348	2.38	552	2.84	204	158.62
19	Pljevlja	51	0.35	58	0.30	7	113.73
20	Žabljak	10	0.07	8	0.04	-2	80.00
21	Biro rada Pljevlja	61	0.42	66	0.34	5	108.20
22	Bijelo Polje	98	0.67	182	0.93	84	185.71
23	Mojkovac	0	0	3	0.02	3	-
24	Biro rada Bijelo Polje	98	0.67	185	0.95	87	188.78
25	Bar	1322	9.06	1973	10.13	651	149.24
26	Budva	3909	26.78	5551	28.51	1642	142.01
27	Ulcinj	361	2.47	570	2.93	209	157.89
28	Biro rada Bar	5592	38.31	8094	41.57	2502	144.74
29	Sektor za pravne i opšte poslove	987	6.76	927	4.76	-60	93.92
30	Σ CRNA GORA	14596	100	19469	100.00	4873	133.39

Pregled odobrenih kredita po djelatnostima

RB	Djelatnost	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (Eur)
1	Industrija i rudarstvo	2	4	20.000
2	Poljoprivreda i ribarstvo	28	29	144.500
3	Šumarstvo			
4	Gradevinarstvo			
5	Saobraćaj i veze	1	1	5.000
6	Trgovina	7	8	40.000
7	Ugostiteljstvo i turizam	7	9	45.000
8	Zanatstvo i lične usluge	9	13	65.000
9	Finans.tehn.i posl. usluge	2	4	20.000
10	Obrazov., nauka, kultura i infor.			
11	Zdravstvena i socijalna zaštita	1	3	15.000
	UKUPNO:	57	71	354.500

Odobreni krediti po opštinama

	Opština	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Berane	4	4	20.000
2	Andrijevica			
3	Plav	2	3	15.000
4	Rožaje	1	1	5.000
5	Pljevlja	1	3	15.000
6	Žabljak	2	2	10.000
7	Nikšić	10	12	60.000
8	Šavnik	1	1	5.000
9	Plužine	1	1	5.000
10	Bijelo Polje	15	15	75.000
11	Mojkovac	1	1	5.000
12	Kolašin	1	1	5.000
13	Cetinje	2	3	15.000
I	Suma	41	47	235.000
14	Podgorica	9	17	84.500
15	Danilovgrad	1	1	5.000
16	Bar	2	2	10.000
17	Ulcinj	1	1	5.000
18	Budva			
19	Herceg Novi	1	1	5.000
20	Tivat	1	1	5.000
21	Kotor	1	1	5.000
II	Suma	16	24	119.500
	UKUPNO (I+II):	57	71	354.500

Pregled odobrenih kredita po statusu

RB	Djelatnost	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (Eur)
I	Nezaposleni	43	48	239.500
	<i>Žene</i>	20	20	100.000
	<i>Muškarci</i>	23	28	139.500
II	Preduzetnici	2	2	10.000
III	Pravna lica	12	21	105.000
	Ukupno (I+II+III):	57	71	354.500

Isfinansirani krediti po opštinama

	Opština	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Berane	8	9	45.000
2	Andrijevica	2	2	8.500
3	Plav	2	3	15.000
4	Rožaje	6	7	35.000
5	Pljevlja	7	9	45.000
6	Žabljak	2	2	10.000
7	Nikšić	32	39	195.000
8	Šavnik	2	2	10.000
9	Plužine	4	8	40.000
10	Bijelo Polje	24	26	130.000
11	Mojkovac	4	4	20.000
12	Kolašin	5	8	40.000
13	Cetinje	2	3	15.000
I	Suma	100	122	608.500
14	Podgorica	26	53	264.500
15	Danilovgrad	5	5	25.000
16	Bar	9	10	50.000
17	Ulcinj	3	4	20.000
18	Budva			
19	Herceg Novi	4	4	20.000
20	Tivat	1	1	5.000
21	Kotor	1	1	5.000
II	Suma	49	78	389.500
	Ukupno (I+II):	149	200	998.00

Pregled isfinansiranih kredita po statusu

Rb	Djelatnost	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (Eur)
I	Nezaposleni	126	157	783.000
	<i>Žene</i>	52	64	320.000
	<i>Muškarci</i>	74	93	463.000
II	Preduzetnici	5	6	30.000
III	Pravna lica	18	37	185.000
	Ukupno (I+II+III):	149	200	998.000

Pregled poslodavaca i odobrenih subvencija

Rb	Biro rada / kancelarija	Broj poslodavac	Broj subvencija
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	Podgorica	14	79
2	Cetinje	1	1
3	Danilovgrad	2	25
4	Kolašin	0	0
5	Biro rada Podgorica	17	105
6	Berane	1	16
7	Andrijevica	0	0
8	Plav	0	0
9	Rožaje	3	10
10	Biro rada Berane	4	26
11	Herceg Novi	117	707
12	Kotor	5	201
13	Tivat	18	281
14	Biro rada H. Novi	140	1.189
15	Nikšić	6	14
16	Šavnik	0	0
17	Plužine	0	0
18	Biro rada Nikšić	6	14
19	Pljevlja	0	0
20	Žabljak	3	18
21	Biro rada Pljevlja	3	18
22	Bijelo Polje	5	48
23	Mojkovac	1	8
24	Biro rada Bijelo Polje	6	56
25	Bar	45	606
26	Budva	27	1.277
27	Ulcinj	20	233
28	Biro rada Bar	92	2.116
29	CRNA GORA	268	3.524

**Pregled izdatih dozvola za rad i zapošljavanje stranaca
- prema djelatnostima i opštinama -**

DJELATNOST	ZZZ	BR	BD	UL	BA	AN	PL	RŽ	BP	MK	NK	PŽ	ŠV	ŽB	PV	PG	KL	DG	CT	HN	TV	KO	Ukupno
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	0	8	7	0	1	1	0	0	22	0	0	5	0	0	0	1248	0	0	0	1	2	1	1296
B Ribarstvo	0	15	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	2	31
D Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom	0	2	14	3	0	0	0	1	0	0	6	0	0	0	0	40	2	0	0	1	2	1	72
Đ Građevinarstvo	387	260	836	104	9	0	105	50	33	0	101	0	0	0	12	1182	7	80	20	331	231	159	3907
E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	7	409	567	94	20	1	3	23	62	0	176	0	0	1	24	744	4	2	31	407	125	201	2901
G Prerađivačka industrija	28	115	150	51	25	0	0	12	31	2	60	0	0	2	6	183	4	28	22	137	49	57	962
I Finansijsko poslovanje	1	1	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	78	0	0	0	7	0	6	99
J Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	39	349	722	41	1	0	4	0	9	0	27	0	0	0	0	519	0	9	29	461	221	157	2588
K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	42	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	49
L Obrazovanje	0	5	15	1	14	0	0	0	3	0	6	0	0	0	1	17	1	0	0	3	9	0	75
LJ Zdravstveni i socijalni rad	7	13	25	4	1	0	0	0	7	1	15	0	0	0	2	63	0	0	3	51	2	11	205

M Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	13	125	483	8	0	0	0	0	4	0	2	0	0	3	6	130	6	3	1	87	16	18	905
N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	5
NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	3
V Vađenje rude i kamena	0	4	2	16	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	50	0	0	0	0	2	12	97
Z Saobraćaj, skladištenje i veze	7	80	337	13	0	0	0	8	4	0	49	0	0	0	0	205	1	0	2	109	90	26	931
Ž Hoteli i restorani	59	517	2346	216	5	0	5	11	2	0	59	1	0	2	5	153	4	6	4	569	274	240	4478
Lične radne dozvole:	337	69	35	19	13	2	0	2	5	0	33	0	0	0	2	253	1	7	0	71	9	7	865
UKUPNO:	927	1973	5551	570	89	4	117	107	182	3	546	6	0	8	58	4874	30	135	112	2247	1032	898	19469